

SĀARUN WOODA

Sāarun Woodan tirerun gari sun sōmō wooda ye Isireliba ba swīi ba ka Gusunō sāwa. Yāku kowoba ba tambu wooda ye sōsi. Wooda ye, ya bu sōsimōwa gāa ni nu disi mō ka ni nu n̄ disi mō. Ya maa n̄ε, n ween̄ Isireliba ba n d̄εere bu sere Gusunō susi.

Tire ten kpunaa

1. Yākunun wooda, wiru 1n di sere wiru 7.
2. Wooda ye ba yi yāku kowobun sō, wiru 8n di sere wiru 10.
3. Ye ya disi mō ka ye ya n̄ disi mō, wiru 11n di sere wiru 15.
4. Toranun yākunu, wiru 16.
5. D̄εerasiabu ka sāarun wooda, wiru 17n di sere wiru 27.

YĀKU NI ISIRELIBA BA KOO KO

Yāku d̄ō mwaararuginu

¹ Yinni Gusunō u Mōwisi soka saa win kuu bekurugii t̄en mi ba ra n̄n s̄an di. ² U n̄n sōwa u n̄ε, a Isireliba sōwō a n̄ε, ben goo ù n kī u n̄ε, Yinni Gusunō yākuru kua, u koo kpī u ket̄e go, n̄ kun m̄ε yāaru.

³ N n yāku d̄ō mwaararugira ȳero u m̄ ka ket̄e, ket̄e ye, ya ko n s̄awa ket̄e k̄ineru te ta n̄ alebu gaa mō. U koo yāku te kowa n̄n s̄aa yerun k̄onnōwō, kpa u ka n̄ε, Yinni Gusunōn durom wa. ⁴ U koo win nōma s̄ondiwa ket̄e yen wiru w̄ollō ye n̄ε Gusunō na wura yu ka win durum wukiri. ⁵ U koo ket̄e ye gowa n̄ε, Yinni Gusunōn wuswaa n̄n kuu ten k̄onnōwō.

Aronin bibu be ba sãa yāku kowobu, beya ba koo yen yem sua kpa bu mu yēka bu ka yāku yee ten nɔɔ bɔka sikerena. ⁶ Yen biru ba koo sabe te kokuwa kpa bu ten yaa bɔtiri. ⁷ Yāku kowo bera ba koo yāku dāa yi yi kpa bu dɔɔ doke. ⁸ Dɔɔ wi sɔɔra ba koo ye kpuro doke ka yen wiru ka yen gum. ⁹ Ba koo yen bɔsɔ yānu ka yen wɔbunu kpuro teawa kpa yāku kowobu bu ye kpuro dɔɔ doke. Ya ko n sãawa yāku dɔɔ mwaararuginu nɛn nubura koo nɛ, Yinni Gusunɔ dore.

¹⁰ Goo ù n maa yāku dɔɔ mwaararugiru mɔ ka yāaru, n̄ kun mɛ ka boo, yāa kinera u koo go, n̄ kun mɛ boo kineru te ta n̄ alebu gaa mɔ. ¹¹ U koo tu sakawa yāku yerun sɔɔ yēsɔn nɔm geu gia Yinni Gusunɔn wuswaaɔ kpa yāku kowobu bu ten yem sua bu yēka yēka bu ka yāku yerun nɔɔ bɔka sikerena. ¹² U koo yaa ye bɔtiriwa kpa u kpɛɛ yāku dɔɔ sɔɔ ka yen wiru ka yen gum sannu. ¹³ U koo yen bɔsɔ yānu ka yen wɔbunu sua u teawa, kpa yāku kowo u ye kpuro sua u dɔɔ doke, yu dɔɔ mwaara mam mam. Ya ko n sãawa yāku dɔɔ mwaararugiru tɛn nubura koo nɛ, Yinni Gusunɔ dore.

¹⁴ Goo ù n yāku dɔɔ mwaararugiru mɔ ka gunɔsu, kparukona u koo ka tu ko, n̄ kun mɛ totoberɛnu. ¹⁵ Yāku kowo u koo ka gunɔ ge na yāku yerɔ. Kpa u gen wiru bura kpa u gen yem yēka yēka yāku yee ten yēsɔɔ. ¹⁶ U koo gen sansu wukiriwa kpa u gen yɔɔru wīa u kɔ yāku yerun sɔɔ yari yeru gia m̄ ba ra torom wisi. ¹⁷ Kpa u gu bera besi yiru u kun sɔsianɛ. Yen biruwa u koo gu dɔɔ kpɛɛ, kpa gu dɔɔ mwaara. Ya ko n sãawa yāku dɔɔ mwaararugiru tɛn nuburu ta koo nɛ Yinni Gusunɔ dore.

Yāku ni ba kua ka dīa binnu

2

¹ Goo ù n kī u Yinni Gusunə yākuru kua ka win dīa binnu, soma u koo sua, u mu burina ka gum ka sere turare ye ba ra dōo doke yāku yerə. ² U koo ka ye dawa Aronin bibun mi be ba sāa yāku kowobu. Ben turowa u koo som mən nəm wəo teeru saka u doke yāku yerun wəllə ka turare ye kpuro kpa u dōo doke. Yera ya koo de Gusunə u n yēro yaaye. Ya ko n sāawa yāku dōo mwaararugiru tèn nubura koo Yinni Gusunə dore. ³ Som mē mu tie mu ko n sāawa Aroni ka win bibugim. Mu kuawa mi dīa dēranu, domi ba ka nu Yinni Gusunə yākuru kua.

⁴ À n Yinni Gusunə yākuru kuammē ka kira ni ba wōowa, kaa nu kowa ka som mē ba gum yēka n kun mē mē ba ka gum burina ba n seeyatia doke.

⁵ Bà n koo yāku te kon na ka kira ni ba sənwa, ba koo nu kowa ka som buu te ba burina ka gum, seeyatia sari. ⁶ Yen biru ba koo nu muririwa kpa bu gum yēka nin wəllə. Ya ko n sāawa yākuru.

⁷ Bà n koo yāku te kon na, ka kira te ba koo wō, ba koo tu kowa ka som buuru te ba burina ka gum.

⁸ Ba koo ka yāku kira te dawa Yinni Gusunə n sāa yerə. Kpa u tu yāku kowo wē u ka tu da yāku yerə.

⁹ U koo ten garu mura te ta koo de Yinni Gusunə u n yēro yaaye kpa u tu dōo doke yāku yee ten mi, kpa tu dōo mwaara. Ta ko n sāawa yāku dōo mwaararugiru tèn nubura koo Yinni Gusunə dore.

¹⁰ Kira ni nu tie, Aroni ka win biba ba ni mə. Nu kuawa mi dīa dēranu domi ba ka nu Gusunə yāku dōo mwaararugiru kua.

¹¹ Kira ni ba koo ka yāku dōo mwaararugiru ko kpuro, bu ku raa nu seeyatia doke, bu ku raa maa nu tim doke. ¹² Kaa kpī a ka wunen dīa gbiikinu

Yinni Gusunɔ naawa. Adama a n̄ ka nu yāku dɔɔ mwaararuginu m̄ yāku yerɔ.

¹³ Dīa nī a ka yākuru m̄ kpuro, kaa nu b̄ru dokewa. A ku duari a kun tu doke. Domi b̄ru ta s̄awa wunɛ ka Gusunɔn arukawanin yīreru. Yen s̄ona ba ko n̄ da tu doke yākuru baatere s̄ɔ.

¹⁴ I n̄ kī i ka b̄ɛɛn gberun dīa gbiikinu na Yinni Gusunɔn mi, i ko i nu s̄amewa kpa i nu nam i sere ka na. ¹⁵ Kpa i ka nu gum burina, i turare s̄andi nin w̄llo. Ya ko n̄ s̄awa yākuru. ¹⁶ Yāku kowowa u koo som m̄ mu s̄a Gusunɔgim dɔɔ doke ka sere maa turare ye. Yera ya koo de Gusunɔ u n̄ ȳro yaaye. Ya ko n̄ s̄awa yāku dɔɔ mwaararugiru Yinni Gusunɔn s̄ɔ.

Siarabun yākunu

3

¹ Goo ù n siarabun yākuru m̄ Yinni Gusunɔn mi ka ketɛ kin̄ru, n̄ kun m̄ ka ketɛ n̄ia, yen ye u wa kpurowa u koo ka na, ya kun gesi alebu m̄. ² U koo win n̄mu s̄andiwa ketɛ yen wiru w̄llo kpa u ye saka kuu ten k̄nn̄w̄ɔ mi ba ra Yinni Gusunɔ s̄a. Kpa yāku kowo Aronin bibu bu yen ȳm ȳka bu ka s̄a yerun n̄ɔ b̄ka sikerena. ³ Wee ye ba koo Yinni Gusunɔ dɔɔ doke, yera gum m̄ mu b̄s̄ɔ yānu t̄ke, ⁴ ka gabu swii yiru ka yin gum m̄ mu yi t̄ke ȳsi ȳsikaɔ, ka yen buro ge ga yen woru wukiri. Ba koo gu wīawa ka gabu swii sannu. ⁵ Yāku kowoba ba koo ye kpuro dɔɔ doke yu dɔɔ mwaara ka yāku dɔɔ mwaararugiru sannu. Ya ko n̄ s̄awa yāku t̄n nubura koo Yinni Gusunɔ dore.

⁶ Goo ù n siarabun yākuru m̄ ka yāaru, yāa te u wa kpurowa u koo ka na, baa n̄ n̄ nirun na, ta

kun gesi alebu m̃. ⁷ N n yāa kp̃endun na, u koo ka tu dawa Yinni Gusuñn wuswaã. ⁸ Kpa u win ñma s̃ndi ten wiru w̃ll̃ u sere tu saka Yinni Gusuñn kurun k̃nñw̃. Saa yera yāku kowobu ba koo ten yem sua bu yēka bu ka yāku yee ten ñ b̃ka sikerena. ⁹ Wee ye ba koo Yinni Gusuñ d̃ d̃okea, yera ten gum, ka ten siru kpuro te ba koo bura saa ten gabu w̃an di, ka gum m̃ mu b̃s̃nu wukiri, ¹⁰ ka ten gabu swii, ka ten gum m̃ mu w̃a yēs̃ ka ten buro ge ga woru wukiri, ge ba koo w̃a ka gabu swii sannu. ¹¹ Yāku kowo u koo ye kpuro d̃ d̃okewa yāku yer̃, kpa ya n s̃a yāku d̃ mwaararugiru Yinni Gusuñn s̃.

¹² Goo ù n maa ka boo yākuru m̃, u koo ka gu dawa Yinni Gusuñn wuswaã. ¹³ U koo win ñma s̃ndiwa boo gen wiru w̃ll̃ kuu ten k̃nñw̃, kpa u sere gu saka. Kpa yāku kowobu bu gen yem sua bu yēka yāku yerun ñ b̃ka bu ka sikerena. ¹⁴ Wee ye ba koo Yinni Gusuñ d̃ d̃okea, yera gum m̃ mu gen b̃s̃ yānu tēke, ¹⁵ ka gabu swii yiru ka gum m̃ mu yi tēke ka gen buro ge ga woru wukiri, ge ba koo w̃a ka gabu swii sannu. ¹⁶ Yāku kowowa u koo ye kpuro d̃ d̃oke mu d̃ mwaara. Kpa ya n s̃a yāku d̃ mwaararugiru t̃n nubura koo Yinni Gusuñ dore.

Yen gum kpuro mu ko n s̃awa Yinni Gusuñ gim. ¹⁷ Yen s̃na baa ñ n saa yeren na, mi i w̃a kpuro, i wooda yen i m̃m ñw̃ sere ka baadommã, yera i ku yaa gum di, i ku maa yen yem di.

Toranun yākunu

1. Yāku kowo t̃nweron toranun yākuru

4

¹ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, ² a Isireliba wooda yeniba sɔɔwɔ a nɛɛ, goo ù n Yinni Gusunɔn wooda gaa tora u kun yɛ, wee ye u koo ko.

³ N n yāku kowon na u tora, ma win tora te, ta Isireliba kpuro torasia, u koo ka kete kinε kpembu nawa ge ga n alebu gaa mɔ, u go u ka win tora ten suuru wa. ⁴ U koo ka kete ye dawa Yinni Gusunɔn kurun kɔnnɔwɔ, kpa u win nɔma sɔndi yen wiru wɔllɔ u sere ye saka Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. ⁵ Yen biru kpa u yen yem sua u ka da kuu ten sɔɔwɔ. ⁶ U koo ka mu win niki bia dekawa, kpa u mu yɛka nɔn nɔɔba yiru kuu ten beku kare ten bera gia Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. ⁷ Yen biru u koo yem mε yɛka kpakoro tɛn mi ba ra turare dɔɔ doken kaaɔ te ta waa kuu ten sɔɔwɔ, kpa u mɛn sukum wisi yāku yerun temɔ te ta waa kuu ten kɔnnɔwɔ. ⁸ U koo yaa yen gum kpuro wuna mε mu waa bɔsɔ yānu sɔɔ, ⁹ ka yen gabu swii, ka gum mε mu gabu swii yi wukiri yɛsi yɛsikaɔ, ka buro ge ga woru wukiri, ge ba koo wia ka gabu swii sannu. ¹⁰ Ye ba ra wia ba n siarabun yākuru mɔ gesi, yera ba koo maa wia yenɛ sɔɔ. Yen biru yāku kowo tɔnwerowa u koo ye dɔɔ doke yāku yerun wɔllɔ. ¹¹⁻¹² U koo ye ya tie kpuro gurawa u ka da sansanin biruɔ mi ba gɔsa ba n da yāku dɔɔ mwaararugirun torom kube. Miya u koo yen gɔna ka yaa ye ya tie kpuro dɔɔ doke torom mɛn wɔllɔ, ka yen wiru ka yen wɔbunu ka yen bɔsɔ yānu.

2. Yāku te ba koo ko Isireliba kpuron torarun sɔ

¹³ Isireliba kpuro ba n Gusunɔn wooda gaa sara ba n ka baaru, ba torawa mi. ¹⁴ Adama ba n tuba ma

ba torawa mi, ba koo naa kinε kpembu gowa bu ka ben tora ten suuru kana. Ba koo ka naa kinε te dawa Yinni Gusunɔn kurun kɔnnɔwɔ. ¹⁵ Kpa Isireliban wirugibu bu ben nɔma sɔndi naa yen wiru wɔllɔ kpa ben turo u ye saka Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. ¹⁶ Yāku kowo tɔnwɛrowa u koo yen yɛm fiiko sua u ka da kuu ten mi. ¹⁷ Saa ye sɔɔra u koo yɛm mɛ dɛka ka win niki bia kpa u mu yēka nɔn nɔɔba yiru kuu ten beku kare ten deedeeru. ¹⁸ Yen biru, kpa u maa kpakoro tɛn mi u ra turare dɔɔ doken kɔanu yɛm yēka. Yɛm mɛ mu tie, kpa u mu wisi yāku yerun temɔ te ta wāa kuu ten kɔnnɔwɔ. ¹⁹ Yen biru u koo yaa yen gum kpuro sua u dɔɔ doke yāku yerun wɔllɔ. ²⁰ Nge mɛ u raa kua win tiin torarun sɔ, nge mɛya u koo ko Isireliba kpuron tora ten sɔ kpa Gusunɔ u sere bu suuru kua. ²¹ Yen biru kpa u ka yaa ye ya tie da sansanin biruɔ kpa bu ye doke dɔɔ sɔɔ nge mɛ ba raa kua wi, yāku kowon torarun sɔ. Yāku te, ta sɔawa Isireliba kpuro bu ka ben torarun suuru wa.

3. Yāku te Isireliban wirugii u koo ko win torarun sɔ

²² Isireliban wirugii goo ù n Gusunɔn wooda gaa sara u ñ ka baaru, u torawa mi. ²³ Adama ù n tuba ma u tora, boo kinɛra u koo go te ta ñ alebu gaa mɔ u ka yākuru ko. Kpa Gusunɔ u nùn win tora te suuru kua. ²⁴ U n ka boo ge na, u koo win nɔma sɔndiwa boo gen wɔllɔ kpa u gu saka mi ba ra yāku dɔɔ mwaararuginun yaa sake. Yāku te, ta sɔawa torarun suurugiru. ²⁵ Yāku kowo wi, u koo ka win niki bia yɛm mɛ dɛkawa kpa u mu yēka yāku yerun kɔanu sɔɔ. Yɛm mɛ mu tie, kpa u mu wisi yāku yee ten temɔ. ²⁶ U koo yaa yen gum kpuro suawa u dɔɔ

doke nge me ba ra siarabun yākuru ko. Nge meya yāku kowo tənwerō wi, u koo ko u ka wirugii win torarun suuru kana. Saa ye sɔɔ, Gusunɔ u koo nùn tu suuru kua.

4. Yāku te ba koo ko tən diron torarun sɔ

²⁷ Tən diro goo ù n Gusunɔn wooda gaa sara u n ka baaru, u torawa mi. ²⁸ Adama ù n tuba ma u torawa, boo niu ge ga n alebu gaa mɔwa u koo ka yākuru ko Gusunɔ u ka nùn win toraru suuru kua.

²⁹ U koo win nɔma sɔndiwa boo gen wiru wɔllɔ kpa u gu saka mi ba ra yāku dɔɔ mwaararugirun yaa sake. ³⁰ Yen biru, yāku kowo u koo na u yem me dɛka ka win niki bia, kpa u mu yɛka yāku yerun kãanɔ, kpa u yem me mu tie wisi yāku yee ten temɔ.

³¹ Yen biru, ba koo yaa yen gum kpuro wĩawa nge me ba ra siarabun yākurugim wĩɛ. Kpa yāku kowo u mu dɔɔ mɛni, kpa mɛn nuburu tu Yinni Gusunɔ dore. Nge meya yāku kowo wi, u koo ka toro wi suuru kana. Saa ye sɔɔ, Gusunɔ u koo nùn suuru kua.

³² Toro wi, ù n maa kĩn na, u ka yāa kpendu yākuru ko, yāa nira u koo ka na u go, te ta n alebu mɔ, u ka win torarun suuru wa. ³³ U n kĩ u tu go, u koo win nɔma sɔndiwa ten wiru wɔllɔ kpa u tu saka mi ba ra yāku dɔɔ mwaararugirun yaa go. ³⁴ Yen biru yāku kowo u koo yem me dɛka ka win niki bia u mu yɛka yāku yerun kãanɔ. Yem me mu tie kpa u mu wisi sãa yee ten temɔ. ³⁵ Yen biru u koo yen gum wĩawa nge me ba ra siarabun yākurugim wĩɛ. Yāku kowowa u koo me kpuro dɔɔ doke ka yāku dɔɔ mwaararugiru sannu. Nge meya yāku kowo wi, u koo ko u ka toro wi suuru kana. Saa ye sɔɔra Yinni Gusunɔ u koo nùn win tora te suuru kua.

5. Tora bwese bwesekan yākunu

5

¹ Su tē nēē, goo u bōrua ma u koo seeda di gāa ni u wan sō, adama u n gerua ye u wa, n kun mē ye u yē. Saa ye sō, yēro u torawa mi.

² Su tē kpam nēē, goo u gāanu baba ye ya disi mō u kun ka baaru, aa, yaa sabe te ba ku ra din gora? N kun mē gbeeku yaa ye ba ku ra din gora? N kun mē yaa ye ya ra kabirin gora? Saa ye sō, yēro u disi duurawa mi.

³ Su maa tē nēē, goo ù n win winsim baba wi u disi gēē mō yi yi koo nùn tia, n deema u n yē, ma u ra ye tuba, yēro u torawa mi.

⁴ Toraru garu wee maa. Su tē nēē, goo u bōrua u win winsim kōsa kua n kun mē u nùn gea kua, u n bwisika, ù n deema gari yi, gari giriya u gerua, yēro u torawa mi.

⁵ Goo ù n tora nin garu kua, u koo yen tuuba kowa. ⁶ Adama u sere tora ten suuru wa, u koo yāa niru n kun mē boo niu gowa u ka Yinni Gusunō yākuru kua. Yen biru yāku kowo u koo nùn suuru kanabun wororu koosi, kpa u sere win torarun suuru wa.

6. Bwēbwēbun toranun yākuru

⁷ Goo ù kun kpē u yāa niru n kun mē boo niu wa u ka torarun yākuru ko, u koo kpī u kparukonu yiru n kun mē totoberenu yiru kasu. Gunō gen teuwa ba koo ka torarun yākuru ko. Kpa bu maa ka teu geni yāku dō mwaararugiru ko. ⁸ Ba koo gina yāku kowo wi gunō ge wēwa ge ba ka torarun suuru kanabu na mi, kpa u gen wīru bua u kun sōsie. ⁹ Kpa u gen yem dēka u yēke yāku yerun

nɔɔ bɔkaa, mɛ mu tie kpa u wisi ten temɔ. Ya ko n sɔawa torarun yākuru. ¹⁰ Yen biru yāku kowo u koo gunɔ yiruse sua nge mɛ wooda ya gerua u ka yāku dɔɔ mwaararugiru garu ko. Kpa u nùn suuru kanabun wororu koosi. Nge mɛya Gusunɔ u koo ka yēro suuru kua.

¹¹ Goo ù kun kpɛ u kparukonu yiru ye wa, n̄ kun mɛ totoberɛnu yiru ye, u ka som buuru kilo nne na u ka yākuru ko kpa u ka win torarun suuru wa. Adama u ku mu gum doke, u ku maa mu turare doke, domi u ka mu nawa u ka win torarun suuru wa. ¹² U koo ka som mɛ dawa yāku kowon mi kpa yāku kowo wi, u mɛn nɔm kure teeru saka u dɔɔ doke mi ba ra yāku dɔɔ mwaararugiru ko. Som nɔm kure tee te, ta koo de Yinni Gusunɔ u n yēro yaaye. Yāku tera ta koo de u win torarun suuru wa. ¹³ Saa ye sɔɔ, yāku kowo wi, u koo wi u tora suuru kanabun wororu koosi. Kpa Gusunɔ u nùn win torarun suuru kua.

Kpa yāku kowo u mɛ mu tie sua win tiin sɔ, nge gberun dīanun yākunu.

Yāku ni ba ra ka toranu sɔmɛ

¹⁴ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, ¹⁵ goo ù n gāanu nɛni ni n weene u Yinni Gusunɔn wɛ, ma u n̄ yɛ ma Yinni Gusunɔgina, wee ye u koo ko win tora ten sɔ. Kaa nùn yāa kinɛru te ta n̄ alebu gaa mɔn geeru burawa te u koo kasu u ka na u ka torarun sɔmbun yākuru ko. Kaa ten gee te burawa ka sii geesun gobi yi ba ra di Yinni Gusunɔn kuu bekurugirɔ. ¹⁶ Kpa u ka gāa ni u nɛni mi na. Yen biruwa u koo maa ka n̄n bɔnu nɔɔbusen tia na. Yāku kowowa u koo ye wɛ. Yāku kowo wiya u koo nùn torarun yākuru kua, kpa u sere suuru wa.

¹⁷ Goo ù n Yinni Gusunɔn wooda gaa sara, baa u kun yē, u torawa mi. Yen torara ko n nùn wāasiwa. ¹⁸ Yen sō, u koo ka yāa kineru te ta ñ alebu gaa mɔ dawa yāku kowon mi, win tora ten sō nge mɛ n weenɛ u kɔsia. Kpa yāku kowo u nùn suuru kanabun wororu koosi. Saa ye sɔɔra Gusunɔ u koo nùn suuru kua. ¹⁹ Ya ko n sāawa torarun sɔmbun yākuru. Domi yēro u Yinni Gusunɔ torariwa.

²⁰ Yinni Gusunɔ u kpam Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, ²¹ goo ù n win winsim weesu kua gāa ni u nùn berusie sɔɔ, ñ kun mɛ u bɔkura, ñ kun mɛ u gbɛna, ñ kun mɛ u kawa, ²² ñ kun mɛ u gāanu dɔba ma u siki, ñ kun mɛ u bōri weesugii kua, ²³ tɔnu win bweseru u Yinni Gusunɔ torariwa mi. U koo gāa ni u gbɛna mi wesia, ñ kun mɛ ni u kawa mi, ñ kun mɛ ye ba nùn berusia mi, ñ kun mɛ ye u dɔba ma u siki, ²⁴ ñ kun mɛ yèn bōri u kua mi. Adama n ñ mɔ ye tɔna u koo wesia. U koo maa yen bɔnu nɔɔbusen tia kɔsiawa dɔma te u koo win torarun sɔmbun yākuru ko. ²⁵ U koo ka yāa kineru dawa yāku kowon mi, te ta gāa nin gobin saka tura bu ka ye Yinni Gusunɔ yākuru kua. ²⁶ Yinni Gusunɔn wuswaaɔra yāku kowo u koo nùn suuru kanabun wororu koosi. Yen biru Gusunɔ u koo yēro suuru kua, baa ñ n mɛren na win torara nɛ.

Yākunun woodaba

1. Yāku dɔɔ mwaararugii te yāku kowobu ba ko n da ko

6

¹ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, ² a Aroni ka win bibu wooda yeni wēɛyɔ a nɛɛ, wee ye ya sāa yāku dɔɔ mwaararugirun wooda.

Ten yāku yaa ya ko n wāawa dǎo sǎo wǎku giriru, kpa bu ku de dǎo wi, u gbi sere yam mu ka sāra. ³ Yen biru yāku kowo u koo win tako sebewa ka win sokoto kpiriru kpa u yāku dǎo mwaararugii ten torom gura u yi yāku yee ten bǎkuǎ. ⁴ Yen biruwa u koo win yāa ni pota kpa u kpaanu doke u sere torom mē sua u ka yari sansanin di. Kpa u ka mu da yam mi ba gǎsa mēn sǎ u yi mi. ⁵ Dǎo wi u mwaaramǎ yāku yee ten mi, ba n̄ koo de u gbi pai! Bururu baatere yāku kowo u ko n da tu dǎa dokewa. Yen wǎllǎwa u koo yāku yaa sǎndi ka sere siarabun yāku gum. ⁶ Dǎo u ko n wāawa yāku yee te sǎo sere ka baadommaǎ, ba n̄ koo de u gbi.

2. Yākuru te ba ra ko ka gberun dīanu

⁷ Yāku te ba ra ko ka gberun dīanun wooda wee.

Aronin biba ba ko n da ka tu de yāku yerǎ Yinni Gusunǎn wuswaaǎ. ⁸ Kpa ben wi u yākuru mǎ dǎma te, u som nǎm kure teeru sǎka mē ba ka yākuru na mē ba gum wisi, ka turare kpuro, kpa bu ye kpuro mēna bu dǎo doke kpa ten nuburu tu Gusunǎ dore kpa u n yēro yaaye. ⁹⁻¹⁰ Som mē mu tiara Aroni ka win biba ba koo mē di. Yera ya ko n sǎa begia yāku dǎo mwaararugiru sǎo. Adama ba koo mu diwa Yinni Gusunǎn kuu bekurugirun yaaraǎ. Ba n̄ mē pǎe seeyatia dokemǎ. Ya sǎawa nenem nge yāku te ba kua bu ka torarun suuru wan dīanu, n̄ kun mē te ba ra ka toraru sǎmēn dīanu. ¹¹ Aronin bii tǎn durǎ baawurewa u koo dīa ni di. Yeni ya ko n sǎawa wooda win bibun bweseru sǎo sere ka baadommaǎ. Tǎn tuko wi u koo nu baba kpuro u koo gbiwa.

¹² Yinni Gusunɔ u kpam Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, yāku te Aroni ka win bibu ba koo Yinni Gusunɔ kua wee.

¹³ Bā n Aroni ka win bibu tusia ma ba kua nɛn yāku kowobu, saa dɔma ten diya ba ko n da som kilo ita ka yākuru ko tɔɔ baatere, tia ka bɔnu bururu, yoka maa tia ka bɔnu. ¹⁴ Ba koo som mɛ mɔmwa buturu buturu, kpa bu mɛ sɔmɛ siru sɔɔ ka gum, kpa mɛn nuburu tu nɛ, Yinni Gusunɔ dore.

¹⁵ Yāku kowo wi ba gum tāre ba gɔsa Aronin bibu sɔɔ u ka nùn kɔsire ko, win tii u koo tu kowa. Ya ko n sāawa wooda sere ka baadommaɔ nɛ, Yinni Gusunɔn sɔ. Ba koo som mɛ dɔɔ dokewa kpuro.

¹⁶ Yāku te yāku kowon tii u kua, ba koo de tu dɔɔ mwaarawa mam mam, ba n koo tu di.

3. Yāku te ba koo ko bu ka suuru kana

¹⁷ Yinni Gusunɔ u maa Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, ¹⁸ a Aroni ka win bibu sɔɔwa a nɛɛ, yāku te ba koo ko bu ka suuru kanan wooda wee.

Yam mi ba ra yāku dɔɔ mwaararugirun yāku yaa sake, miya ba koo yāku tenin yaa saka. Ya ko n sāawa gāa dɛɛranu. ¹⁹ Yāku kowo wi u koo yāku te ko wiya u koo ye di. U koo ye diwa yam dɛɛramɔ, kuu ten yaaraɔ. ²⁰ Tɔn tuko wi u koo yāku yaa ye baba kpuro u koo gbiwa. Yāku yaa yen yɛm mù n wisi win yabɛrɔ u koo tu teawa yam dɛɛram mi.

²¹ Bā n tu sawa wekeru sɔɔ te ba kua ka sɔndu, ba koo weke te kɔrawa. N n maa weke te ba kua ka sii gandun na, ba koo tu teawa sāa sāa ka nim. ²² Yāku kowo tɔn durɔ baawurewa u koo kpī u tu di domi ta sāawa dīa dɛɛranu. ²³ Adama ba n koo torarun yāku yaa tem tɛn yɛm ba ka dua sāa yerɔ. Ba koo ye dɔɔ dokewa yu dɔɔ mwaara mam mam.

4. Yāku te ba ra ko bu ka toraru sɔmɛ

7

¹ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, yāku te ba ra ko bu ka toraru sɔmɛn wooda wee.

Yāku te, ta ko n sāawa yāku dɛɛraru. ² Mi ba ra yāku dɔɔ mwaararugirun yaa sake, miya ba koo maa ten yaa saka, kpa bu yaa yen yɛm yēka yāku yerun nɔɔ bɔkaɔ bu ka sikerena. ³ Yaa mi ba koo ka Yinni Gusunɔ yākuru kua wee, yera yen gum kpuro, ka yen siru ka bɔsɔ yānun gum, ⁴ ka yen gabu swii yiru, ka gum mɛ mu yi tēke yēsi yēsika, ka yen buro ge ga woru wukiri. ⁵ Yāku kowo u koo ye kpuro dɔɔ dokewa yāku yerɔ Yinni Gusunɔn sɔ. Yāku te, ta sāawa te ta koo toraru sɔmɛ. ⁶ Yāku kowo tɔn durɔ baawurewa u koo tu di. Ba koo tu diwa yam dɛɛramɔ domi ta sāawa dīa dɛɛranu. ⁷ Yen wooda ye, ya sāawa tia ka torarun yākurugia. Yāku kowo wi u yāku te kua, wiya u yen yaa mɔ.

5. Ye ya ko n sāa yāku kowobugia

⁸ Goo ù n yāku dɔɔ mwaararugiru kua, yāku kowo wi u nùn tu kua wiya u ten gɔna mɔ. ⁹ Yāku te ba kua ka gberun dīanu ba wɔɔwawa? Aawo, ba sɔnwawa? Yāku kowo wi u tu kua wiya u tu mɔ. ¹⁰ Adama ni ba ka gum burina ka ni ba n̄ yeesie, ba koo nu Aronin bibu bɔnu kuawa.

6. Siarabun yākuru

¹¹ Siarabun yākurun wooda wee.

¹² Goo ù n siarabun yākuru mɔ, u koo kira bwe-senu ita kowa. U koo gbiikinu ko ka gum nu kun seeyatia mɔ, kpa u yirusenun som gum yēka nu kun seeyatia mɔ, kpa u itasenun som burina ka gum u sɔmɛ. ¹³ Kira nin biru, u koo pēɛ ye ba seeyatia doke sosi mi, ka sere win siarabun

yākunun yaa. ¹⁴ Ba koo yāku dīa nin baaniren sukum suawa wəllə bu Yinni Gusunə sōsi. Yera ya ko n sāa wi u yem yēkaginu. ¹⁵ Dōma te ba siara bin yākuru kua, yen dōma tera ba koo ten yaa di, ba n koo de ten yaa yu yam sāra.

¹⁶ Adama goo ù n yākuru kua u ka win nəo mwεεru yibia n kun mε win tii ù n gōru doke u ka nε, Yinni Gusunə kēru wē, u koo kpī u ten yaan sukum di yen tō te, kpa u sukum yi sere sisiru.

¹⁷ Adama yà n maa wure ya tiara sō itaseru ba koo ye dō mēniwa. ¹⁸ Goo ù n siarabun yāku yaa ye ya tiara sere sō ita tema, Gusunə kun maa yēron yāku te mwaamə. U win yākuru garisiwa mi kam domi yaa ye, ya disu duura. Wì u maa ye tema, yēro u torawa mi. ¹⁹ Meya bà n maa ka yāku yaa gāanu baba ni nu disu mə, ba koo ye dō mēniwa, ba n ye dimə.

Wi u kun disu mə, wiya koo yāku yaa tem, ²⁰ adama goo ù n wāa disu gε sō u ka siarabun yākuru dimə te ba Yinni Gusunə kua, ba koo yēro girawa win təmbun suunu sōn di. ²¹ Goo ù n maa tōnu baba wi u disu mə, n kun mε yaa gaa ye ya sāa seseru, n kun mε gāanu ganu ni nu disu mə, ma u ka siarabun yākuru di te ba Yinni Gusunə kua ba koo yēro girawa win təmbun suunu sōn di.

Wooda Isireliban sō

²² Yinni Gusunə u maa Məwisi sōwa u nεε, ²³ a Isireliba sōwə a nεε, bu ku yaa gaan gum di nge yāaru n kun mε ketε, n kun mε boo. Bu ku yen gaan gum di. ²⁴ Sabe te gbeeku yaa ya go, n kun mε te ta gu, i ko i kpī i ka ten gum gāanu ko. Adama i n mu dimə. ²⁵ Goo ù n yākurun yaan gum di mε

ba ka Yinni Gusunɔ yāku dɔɔ mwaararugiru kua, ba koo yēro girawa wigibun suunu sɔɔn di. ²⁶ I ku gunɔ gagun yem di n̄ kun mɛ yaa gaa, baa mi i da kpuro. ²⁷ Wi u mu di, ba koo yēro girawa win tɔmbun suunu sɔɔn di.

²⁸ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, ²⁹ a Isireliba wooda yeni wɛɛyɔ a nɛɛ, goo ù n nɛ Yinni Gusunɔ siarabun yākuru kuamme, u koo wunawa ye ya sāa negia. ³⁰ Win tiiwa u koo ka nɛ, Yinni Gusunɔ yen gum ka yen guro guroru naawa u kpara nɛn wuswaaɔ. ³¹ Yāku kowowa u koo yen gum mɛ dɔɔ doke yāku yerɔ. Adama yaa guro guro te, ta ko n sɔɔwa Aroni ka win bibugiru. ³² Yāku yaa yen nɔmu nɔm geuguu ga ko n maa sɔɔwa Aroni ka win bibuguu. ³³ Yaa nɔmu ge, ga ko n sɔɔwa Aronin biiguu wi u yem yēka ma u yaa gum mɛ doke yāku yerɔ. ³⁴ Yaa nɔmu ge, ge ba man sɔɔsi, ka yen guro guro te ba kpara nɛn wuswaaɔ sanam mɛ ba siarabun yākuru mɔ mi, yera ya ko n da n sāa Aroni ka win bibugia sere ka baadommaɔ.

³⁵ Yāku dɔɔ mwaararuginu sɔɔ, yeniwa ya ko n sāa Aroni ka win bibugia dɔma tɛn di ba koo bu gum tāre bu ka ko yāku kowobu. ³⁶ Wooda yera Yinni Gusunɔ u Isireliba wɛɛmɔ bu ka Aroni ka win bibu yaa ye wɛ saa dɔma tɛn di ba bu gum tāre bu ka ko yāku kowobu. Ba ko n da bu ye kuewa sere ka ben hibun bweserɔ.

³⁷ Nge mɛya ba ko n da ko bà n yāku dɔɔ mwaararugiru mɔ, n̄ kun mɛ bà n yākuru mɔ ka gberun dīanu, n̄ kun mɛ bà n torarun yākuru mɔ, n̄ kun mɛ bà n yākuru mɔ te ba ra ka toraru sɔmɛ, n̄ kun mɛ te ba ra ko bu ka tɔnu gum tāre u sere sɔmburu tore, n̄ kun mɛ bà n siarabun yākuru

mò. ³⁸ Yinni Gusunɔwa u Mɔwisi wooda yeni wē ghaburɔ, Sinain guurɔ, tɔɔ te u bu wooda wē bu ka nùn yākunu kua.

BA YĀKU KOWO GBIKOBUTUSIA KA WORORU

*Woro te ba koo ko yāku kowobun sã bu sere
samburu tore*

8

¹ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, ²⁻³ a Aroni ka win bibu sokuo Yinni Gusunɔn kurun kɔnnɔwɔ. Kpa a de bu ka ben yāku yānu na ka gum mɛ ba ra gāanu tāre bu ka nu gɔsi Yinni Gusunɔn sɔ ka naa kinɛ te ba koo ka torarun yākuru ko ka yāa kinɛnu yiru ka bire te ta pɛɛ mɔ ye ba n seeyatia doke. A maa Isireliba kpuro mɛnnɔ mi.

⁴ Ma Mɔwisi u Yinni Gusunɔn gari yi wura u Isireliba kpuro mɛnna sãa yee ten kɔnnɔ mi. ⁵ Ma u bu sɔɔwa u nɛɛ, wee ye Yinni Gusunɔ u gerua su ko.

⁶ Ma u dera Aroni ka win bibu ba na u bu wobura.

⁷ Ma u Aroni win tako sebusia ka sɛkatia ye, ka yabe boogugii te, ka yabe tarakpe ge, ge u gbiniisi yabe boogugii te sɔɔ ka gen sɛkatia. ⁸ Ma u bɔɔ bara ye sɔndi win tororu wɔllɔ. Ma u urimu ka tumimu doke bɔɔ bara yen sɔɔwɔ. ⁹ Ma u dawani ye bɔkua win wirɔ. Ma u wuran batani ye mani nge mɛ Yinni Gusunɔ u nùn sɔɔwa.

¹⁰ Mɔwisi u gum mɛ sua u sãa yee te yēka ka ten dendi yānu kpuro, ma ta kua nɛnɛm Yinni Gusunɔn sɔ. ¹¹ Ma u mu yēka nɔn nɔɔba yiru yāku yerun wɔllɔ, ka ten dendi yānɔ ka boo sii ganduguu ge, ka gen yɔratiiyɔ, ye kpuro ya n ka sãa Gusunɔn kuu bekurugirugia. ¹² Ma u Aroni gum mɛ tāre wirɔ u

ka nùn wuna nenem u ko yāku kowo. ¹³ Yen biru Mōwisi u maa Aronin bibu soka u bu takoba dokea ka sēkatii ka furasu nge me Yinni Gusuno u nùn sōowa.

¹⁴ Mōwisi u maa ka naa kineru na te ba koo ka torarun yākuru ko. Ma Aroni ka win bibu ba ben noma sōndi naa kinε ten wiru wollo. ¹⁵ Ma Mōwisi u ye saka u yen yem deka ka win niki bia u tēni yāku yerun kāanu wollo ka sere maa ten nōo bōkaō u ka sikerena. Nge mēya u ka kuu te dērasia. Ma u maa yem yēka kuu ten temō. Nge mēya u ka kuu te kua nenem tēn mi ba ko n da toranun yākuru ko.

¹⁶ Ma u yen gum me sua me mu bōso yānu tēke ka yen buro ge ga woru wukiri ka yen gabu swii yiru ye, ka yin gum sannu. Ye kpurowa u dōo doke yāku yerun wollo. ¹⁷ Adama u naa kinε ten tii ka ten bisu ka ten gōna yarawa tōowō u dōo doke nge me Yinni Gusuno u nùn sōowa.

¹⁸ U maa ka yāa kineru na yāku dōo mwaararugirun sō. Ma Aroni ka win bibu ba ben noma sōndi yāa ten wiru wollo. ¹⁹ Ma Mōwisi u tu saka u ten yem yēka u ka yāku yee ten nōo bōka sikerena. ²⁰ Ma u yāa ten yaa bōra, yen biru u ten wiru dōo doke ka ten gum ka yaa ye u murura mi. ²¹ Ma u ten nuki ka ten kōri tea ka nim. Ma u yāa kinε ten yaa doke dōo sōo yāku yeru wollo u ka yāku dōo mwaararugiru kua nge me Yinni Gusuno u gerua. Ma yāku ten nubura Yinni Gusuno dore.

²² Yen biru u maa ka yāa kineru yiruse na te ba koo ka Aroni ka win bibu tusia ma ba sāa yāku kowobu. Aroni ka win bibu ba ben noma sōndi yāa ten wiru wollo. ²³ Ma Mōwisi u tu saka, u ten yem sua u tēni Aronin soo nōm geuguuō ka nōm geun niki bii bakaō ka maa win nōo nōm geuguun

niki bii bakaa. ²⁴ Ma u maa Aronin bibu soka u bu yaa yem me teeni ben soo nam geugiso, ka maa nam geun niki bii bakanɔ ka ben naa nam geugisun niki bii bakanɔ. Ma u yem me mu tie yɛka yaku yee ten nɔɔ bakaa. ²⁵ Ma u yen gum sua ka yen siru ka yen nukin gum ka yen buro ka yen gabu swii ka sere yen nam geu. ²⁶ Ma u pɛɛ sua bireru sɔɔ ye ba n seeyatia doke ka kira te ba kua ka gum ka sere maa kira sɔndanu. Ma u ye kpuro sɔndi yaa gum men wɔllɔ ka yaa namu gen wɔllɔ. ²⁷ Yen biru u ye Aroni ka win bibu wɛ. Ma u nɛɛ, bu ye Yinni Gusunɔ wɛɛyɔ. Kpa bu ye sɔɔsi beri berika. ²⁸ Yen biru u ye kpuro mwa ben naman di u dɔɔ meni yaku dɔɔ mwaararugii ten wɔllɔ. Ma yen nubura Yinni Gusunɔ dore. Nge meya ba ka Aroni ka win bibu wuna nenem. ²⁹ Ma Mɔwisi u yaa ten guro guroru sua u tu sɔɔsi beri berika Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. Ma ta kua Mɔwisigiru nge me Yinni Gusunɔ u nɔn sɔɔwa.

³⁰ Mɔwisi u gum me sua ka yem fiiko me mu waa yaku yeru wɔllɔ, ma u mu Aroni yɛka ka win saa yɔnɔ ka sere maa win bibun wɔllɔ ka ben saa yɔnu sɔɔ. Nge meya u ka ye kpuro deerasia u yi nenem.

³¹ Ma Mɔwisi u Aroni ka win bibu sɔɔwa u nɛɛ, i yaku yaa ye saawo Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. Miya i ko i ye di ka pɛɛ ye ya waa bire te sɔɔ. Bɛɛya i ko ye di nge me Yinni Gusunɔ u gerua. ³² Yaa ka pɛɛ ye ya tiara, i ko ye kpuro dokewa dɔɔ sɔɔ yu dɔɔ mwaara. ³³ I ko i n wɔawa kuu ten kɔnnɔ mi sere sɔɔ nɔɔba yiru. I n yariɔ min di. Domi sɔɔ nɔɔba yiruwa i ko i ko ba n bɛɛ tusiamɔ. ³⁴ Yinni Gusunɔwa u yenin wooda wɛ i n da ko nge me i wa sa kua giso i ka bɛɛn toranun suuru wa. ³⁵ N n men na, i ko i sinawa kuu

ten kənnə mi sere sɔɔ nɔɔba yiru, wākuru ka sɔɔ sɔɔ. Kpa i win woodaba mɛm nɔɔwa i ku ra ka gbin sɔ. Wooda be Yinni Gusunɔ u man wɛ bera mi.

³⁶ Ma Aroni ka win bibu kpuro ba kua ye Yinni Gusunɔ u bu yiire saa Mɔwisi min di.

Aroni ka win bibu ba samburu torua

9

¹ Sɔɔ nɔɔba itase, Mɔwisi u Aroni ka win bibu soka ka sere Isireliban guro gurobu. ² U Aroni sɔɔwa u nɛɛ, a naa kinɛ kpɛndu suo a ka yākuru ko wunen torarun sɔ, kpa a yāa kinɛru kasu a ka yāku dɔɔ mwaararugiru ko. A n kaa de yen gaa ya n alebu mɔ. Kpa a ka ye kpuro Yinni Gusunɔ yākuru kua sāa yerɔ. ³ Yen biru kaa Isireliba sɔ a nɛɛ, bu boo kinɛru suo ben torarun yākurun sɔ ka naa buu ka yāaru ye kpuro ya n wɔɔ tia tia mɔ, kpa ya kun alebu gaa mɔ. Ba koo ka ye yāku dɔɔ mwaararugiru kowa. ⁴ Kpa a maa ka naa kinɛru ka yāa kinɛru na bu ka siarabun yākuru ko Yinni Gusunɔn mi, ka som mɛ ba bura ka gum. Domi Yinni Gusunɔ u koo bɛɛ kure mi gisɔ.

⁵ Ba ka ye kpuro na kuu ten mi ye Mɔwisi u bikia. Ma be kpuro ba na Yinni Gusunɔn wuswaaɔ.

⁶ Mɔwisi u nɛɛ, i koowo ye Yinni Gusunɔ u gerua. Kpa u de win yiiko yu bɛɛ kure.

⁷ Mɔwisi u Aroni sɔɔwa u nɛɛ, a susima yāku yeru mini, kpa a wunen tiin torarun yākuru ko ka yāku dɔɔ mwaararugiru. Yen biru kpa a maa wunen tambu Isireliban toranun yākuru ko nge mɛ Yinni Gusunɔ u gerua.

⁸ Ma Aroni u susi yāku yee ten bɔkuɔ. Ma u naa kinɛ kpɛm te go win torarun sɔ. ⁹ Ma win biba nùn

yen yem wē. Ma u mu dēka ka niki bia u tēni sāa yerun kāanu sōo, ma u mē mu tie wisi yāku yee ten temo. ¹⁰ Yen biru u yaa yen gum sua u dōo doke ka yen gabu swii yiru ka yen buro ge ga woru wukiri nge mē Yinni Gusunō u gerua. ¹¹ Adama yen yaa ka yen gōna, tōowōwa u da u ye dōo doke.

¹² Yen biru Aroni u yāa te saka bu ka yāku dōo mwaararugiru ko. Ma win biba ten yem sua ba nūn wē. Ma u mu yēka u ka yāku yee ten nōo bōka sikerena. ¹³ Yen biru ba yāa ten yaa bōora ba Aroni wē ka ten wiru. Ma u ye kpuro dōo doke. ¹⁴ U ten nuki tea ka ten kōri u sōndi yāku dōo mwaararugii ten wōllo u dōo doke.

¹⁵ Yen biru u Isireliban yākunu kua. U boo ge saka ge ba koo ka yākuru ko tōmbun toranun sō ma u kua nge mē u raa yāku gbiikii te kua ka naa kinē kpembu ge. ¹⁶ Yen biru u yāku dōo mwaararugiru kua nge mē wooda ya gerua. ¹⁷ Ma u gberun dīanu sua u ka yākuru kua. U som nām kureru sua u dōo doke yāku yerun wōllo bururu baateren yāku dōo mwaararugii te baasi. ¹⁸ U ketē ye ka yāa kinē te saka ba ka siarabun yākuru kua Isireliban sō. Ma win bibu ba nūn yen yem wē u ka mu yēka yāku yerun nōo bōkaō u ka sikerena. ¹⁹ Ma ba maa nūn ketē yen gum wē ka yāa ten siru ka maa ten gum mē mu ten bōso yānu tēke ka sere maa ten gabu swii ka maa ten buro ge ga woru wukiri. ²⁰ Ma u yaa yen gum sōndi yen guro gurorun wōllo. Yen biru u gum mē dōo doke yāku yeru wōllo. ²¹ Ma Aroni u yaa yen guro guro ni sua ka yen nām geu ge, u sōosi beri berika Yinni Gusunōn wuswaaō nge mē Mōwisi u gerua.

²² Sanam me Aroni u toranun yākuu ka yāku dō mwaararuginu ka siarabun yākuu kua u kpa, yera u noma sua wollo u Isireliba domaru kua. Yen biru u sara yāku yerun di.

²³ Mōwisi ka Aroni ba dua kuu ten mi. Ye ba yara, ma ba tumbu domaru kua. Saa yera Yinni Gusunō u bu win yikon girima sōsi. ²⁴ Ma dō yari yara win wuswaan di yi da yi yāku dō mwaararugii te mwa ka yāku ni nu tien yaa gum me. Ma Isireliba kpuro ba ye wa. Ma ba nuku dobun kuuki wōri ba yiira sere temō.

Aronin biba dō mwaara

10

¹ Aronin bibu Nadabu ka Abihu ben baawure u win dō guratia sua ba dō gure, ma ba turare doke mi. Yen biru ba ka Yinni Gusunō daawa kuu bekurugirō. Nge meya ba ka dō tuko da kuu ten mi. N deema Yinni Gusunō u bu ye yinari. ² Yera u dera dō u yara u bu di ma ba gu mi. ³ Ma Mōwisi u Aroni sōwa u nee, Yinni Gusunō u n daa bee sōwa u nee,

u kīwa be ba nūn susimō bu win deerarar nasia, kpa bu nūn beere wē tumbu kpuron wuswaā?

Ma Aroni u win nō mari.

⁴ Ma Mōwisi u Misaeli ka Elisafani Usielin bibu soka. Usieli wi, u sāawa Aronin tondon wōnōn bii. Mōwisi u bu sōwa u nee, i na i been wōnōbun gonu sua kuu ten min di i ka nu da sansanin biruō. ⁵ Ma ba na ba goo ni sua ka nin takoba sannu ba ka da sansanin biruō nge me Mōwisi u gerua. ⁶ Ma Mōwisi u Aroni ka win bibu yiru be ba tie Eleasaa ka Itamaa sōwa u nee, i ku been winu deri diinu, i ku maa been yānu gēeku nuku sankiranun sō kpa Gusunō

u ku raa bɛɛ go kpa u ka Isireliba m̃aru ko. Adama i de bɛɛn m̃ero bisibu Isireliba bu swĩ be d̃ɔ u din s̃ɔ. ⁷ Bɛɛn tii i ku doona kuu ten k̃anñon di kpa i ku ra ka gbin s̃ɔ. Domi gum m̃e ba bɛɛ t̃are mi, mu bɛɛ kuawa mi Yinni Gusuñon ỹaku kowobu.

Ma Aroni ka win bii be, ba kua ye M̃owisi u gerua.

Gusuño u ỹaku kowobu yinari bu tam ño

⁸ Yinni Gusuño u Aroni s̃ɔwa u ñɛɛ, ⁹⁻¹¹ a ñ kaa tam b̃ɔb̃om gam ño wuñe ka wuñen bibu i ñ d̃ɔ ñen kuu bekurugir̃o, kpa i ku ra ka gbin s̃ɔ. Kpa i ka kpĩ i wunana ye ya s̃aa s̃aarugia ka ye ya ñ s̃aa s̃aarugia. M̃eya i ko i maa kpĩ i wunana ye ya d̃ɛɛre ka ye ya ñ d̃ɛɛre. M̃eya i ko i maa kpĩ i Isireliba Gusuñon woodaba kpuro s̃ɔsi ye u M̃owisi w̃ɛ. Yeni ya ko ñ s̃awa wooda sere ka bɛɛn bibun bweser̃o.

Wooda ye ba yi ỹaku d̃ianun s̃o

¹² M̃owisi u Aroni ka win bibu yiru be ba ñun tie, Eleasaa ka Itamaa s̃ɔwa u ñɛɛ, i som m̃e suo m̃e ba ka ỹakunu kua mu tiara. Kpa i ka mu p̃ɛ ko ye i kun seeyatia doke. Kpa i ye di ỹaku yerun b̃akũo. Domi nu kuawa mi d̃ia d̃ɛɛranu. ¹³ I ko ye diwa yam d̃ɛɛram s̃ɔ. Yera ya ko ñ s̃aa wuñe ka wuñen bibugia nge m̃e Yinni Gusuño u man s̃ɔwa. ¹⁴ M̃eya wuñe ka wuñen bii t̃on dur̃abu ka t̃on kur̃abu i ko i yaa ñomu ge ba kp̃ara mi di ka guro guro te ba s̃ɔsi beri berika Yinni Gusuñon wuswaa. Yera ya ko ñ s̃aa wuñe ka wuñen bibugia Isireliba b̃a ñ siarabun ỹakuru kua. ¹⁵ Isireliba ba ko ñ da ka yen ñomu ge ka guro guro te ñewa ka sere maa yaa gum m̃e ba ra d̃ɔ doke ỹaku yerun w̃allu mi. B̃a ñ ye kpuro s̃ɔsi beri berika ba kpa, ya koo kowa wuñe ka wuñen

bibugia. Ya ko n sãawa wooda sere ka baadommao nge me Yinni Gusuno u gerua.

¹⁶ Yera Mowisi u torarun yaku boo ge bikia. Adama u deema ba gu dɔɔ meni. Yera u ka Aronin bibu yiru Eleasaa ka Itamaa mɔru bara u nɛɛ, ¹⁷ mban sɔna i n boo gen yaa temɛ Yinni Gusunon kuru mini. Domi ga sãawa dɔa dɛɛranu. Yinni Gusuno u bɛɛ gu wɛwa i ka Isireliba kpuron toranun yakuru ko. ¹⁸ Adama i n ka gen yem duume Yinni Gusunon kuu ten sɔɔwɔ. N deema i ko i raa gen yaa temwa kuu ten mi nge me Yinni Gusuno u man sɔɔwa.

¹⁹ Aroni u Mowisi sɔɔwa u nɛɛ, a yɛ ye n man deema sanam me Isireliba ba Yinni Gusuno yakuru kua ben toranun sɔ ka maa yaku dɔɔ mwaararugiru. Yen dɔma te, na n torarun suurun yaku ten yaa di, ya koo Gusuno dore? Aawo! Ya n Gusuno doremɔ.

²⁰ Ma Aronin wisi bi, bu Mowisi dore.

YE YA DɛɛRE KA YE YA N DɛɛRE

Yaa ye ya sãa seseru

11

¹ Yinni Gusuno u Mowisi ka Aroni sɔɔwa u nɛɛ, ² bu Isireliba sɔɔwɔ bu nɛɛ, yɛɛ yi ba koo kpɪ bu di wee. ³ Ba koo kpɪ bu yaa di ye ya naa kaburosu mɔ ma ya ra tuka ko. ⁴ Adama ba n yɛɛ dimɔ yi yi ra tuka ko tɔna ma yi n naa kaburosu mɔ. Nge meya ba n yooyoo temmɔ yɛn sɔ ga n naa kaburosu mɔ baa me ga ra tuka ko. Ba koo gu garisiwa yaa disigia. ⁵ Ba n koo yaa ye ba mɔ damaa * tem baa me ya ra tuka ko yɛn sɔ ya n naa kaburosu mɔ. ⁶ Meya ba n koo maa

* **11:5** damaa - Damaa ye, ya ka saataburu weenɛ.

wukun yaa tem domi ga ñ naa kaburosu mɔ baa mɛ ga ra tuka ko. Ba koo gu garisiwa yaa disigia. ⁷ Mɛya ba ñ koo maa kurusɔ di. Ga naa kaburosu mɔ adama ga ku ra tuka ko. Ba koo gu garisiwa yaa disigia. ⁸ Bu ku yɛɛ yi di, bu ku maa yin gonu baba. Ba koo yi garisiwa disigii.

⁹ Yɛɛ yi yi maa wāa daano ka nim wōkuɔ, yi yi wāa nim sɔɔ gesi kpuro yi ba koo di wee. Yiya yi yi kēeritii mɔ ka kokosu sannu. ¹⁰ Adama yi yi kun kēeritii mɔ ka kokosu sannu, ba koo yi garisiwa disigii. ¹¹ Ba ñ koo yi di. Mɛya bu ku maa yin gonu baba. ¹² Yɛɛ yi yi gesi wāa nim wōku sɔɔ, ka daano, ma yi ñ kēeritii ka koko si mɔ, ba koo yi garisiwa disigii.

¹³ Gunɔsu sɔɔ, si ba koo garisi disigisu wee, siya gunɔ bakeru ka sere maa si su ra swēɛ di ka si su ra yaa di ¹⁴ ka yaberekunu ka sere si su ka nu weenɛ ¹⁵ ka gbanamgbaanu ka maa si su ka nu weenɛ ¹⁶ ka taataanu ka booro ka sere si su ka su weenɛ ka kasa ka si su ka ye weenɛ, ¹⁷ ka booro bweseru garu ka nim kpakpayɛ, ka booro dāa kōoru ¹⁸ ka gunɔ gbamgbayaku ka gunɔ si su ra swēɛ din bweseru ¹⁹ ka swāa wīaku ka si su ka ye weenɛ ka kōɔ.

²⁰ I ku maa kəkəmii ni nu kasa ka naasu mɔ di. ²¹ Adama ni sɔɔ, i ko i kpī i di ni nu ra yōku tem sɔɔ ²² nge twea ka gbɔɔ ka ni nu ka ye weenɛ. ²³ Adama ni nu tie nu kasa ka naasu mɔ mi, i ku nu di.

Ye ya ra tɔnu ko disigii

²⁴ Yɛɛ gɛɛ wāa yin gori tɔnu ù n baba u koo ko disigii. U ko n disi mɔwa sere ka tō ten yokaɔ. ²⁵ Wi u yin gori sɔɔwa, u koo win yānu teawa. Kpa u n wāa disi sɔɔ sere ka yokaɔ. ²⁶⁻²⁸ Yɛɛ yi i ko i garisi

disigii yi wee. Yiya yi yi n̄ naa kaburosu m̄ ka yi yi ku ra tuka ko ka sere yi yi naasu n̄n̄ m̄ yi s̄im̄ ka naa s̄enu. Wi u yin gaa baba u disi duurawa mi sere ka t̄ō ten yokaō. Wi u maa yin goru s̄ōwa u koo win yānu teawa kpa u n̄ disi m̄ sere ka t̄ō ten yokaō.

²⁹ Yē yi yi kabirim̄ s̄ō wee yi i ko i garisi disigii. Yiya gun̄ yantaru ka gun̄ kiikiiru ka d̄eba ka ye ya ka ye ween̄ kpuro ³⁰ ka duurub̄eku ka sureru ka koromb̄oru ka sokoro ka sun̄ naki. ³¹ Yi kpurowa i ko i garisi disigii yē yi yi kabirim̄ s̄ō. Wi u yin gaan goru baba u ko n̄ disi m̄wa sere ka t̄ō ten yokaō. ³² Yin gaan goru t̄a n̄ w̄ari dendi yānu s̄ō ni ba kua ka d̄āa n̄ kun m̄ ka bekuru n̄ kun m̄ ka ḡona n̄ kun m̄ ka saaki, dendi yāa ni, nu disi duurawa mi. Ba koo nu dokewa nim s̄ō sere ka t̄ō ten yokaō. Yen biru nu sere d̄era. ³³ Yen gaa ȳa n̄ wekeru garu w̄ari te ba kua ka s̄ondu, ye ya w̄āa mi s̄ō kpuro ya disi duurawa mi. Ba koo weke te k̄arawa. B̄a n̄ nim doke weke te s̄ō, ma nim m̄, mu t̄āra d̄ianu s̄ō n̄ kun m̄ n̄rura gaa s̄ō, ba koo ye kpuro garisiwa disi. ³⁴ B̄a n̄ nim doke weke te s̄ō, ma nim m̄, mu d̄āare d̄ianu s̄ō n̄ kun m̄ n̄rura gaa s̄ō, ba koo ye kpuro garisiwa disi baa n̄ n̄ weke tere s̄ōn na ya w̄āa. ³⁵ Mi yaa yen goru ta w̄ari kpuro gesi, doo koo yer̄ n̄ kun m̄ p̄ē w̄ō yer̄, ba koo ye kpuro k̄sukuwa. Domi ye kpuro ya disi duurawa mi. ³⁶ Yaa goo te, t̄a n̄ w̄ari d̄ak̄ s̄ō n̄ kun m̄ daara, i n̄ ko i nim m̄ garisi disi. Adama wi u tu baba u disi duurawa. ³⁷ T̄a n̄ w̄ari d̄ia bwese te ba koo duure s̄ō, d̄ia bwese te, ta n̄ disi duure. ³⁸ Adama b̄a n̄ daa d̄ia bwese te wasan na bu ka di, ta disi duurawa mi.

³⁹ Yaa ye ba ra di ȳa n̄ ka tii gu, wi u yen goru baba,

yēro u disi duurawa mi sere n ka ko t̃so ten yoka.
⁴⁰ Wi u yen yaa tema n̄ kun mē u yen goru s̃owa, u
 koo win yānu teawa kpa u n disi m̃o sere ka t̃so ten
 yoka.

⁴¹ I ku yēē yi yi kabirim̃n yaa tem ⁴² ka yi yi
 ra ka nukuru s̃i ka yi yi kabirim̃o ka naasu n̄nē n̄
 kun mē yi yi naa dabinu m̃o. I ko ye kpuro deriwa
 mam mam. ⁴³ I ku de yēē yin bweseru yi bēē ko
 disigibu. ⁴⁴ Domi nē Gusuño na s̃awa bēēn Yinni. I
 ko i t̃ii dēerasia kpa i n dēere. Domi na s̃awa Dēero.
 Yen s̃ona i n̄ ko i t̃ii disi doke ka yēē yi yi kabirim̃o.
⁴⁵ Nena na bēē yarama Egibitin di na n ka s̃a bēēn
 Yinni. Yen s̃o, i de i n dēere. Domi na dēere.

⁴⁶ Wooda yeni kpurowa na yi yēē kpuron s̃a ka
 guñasu ka yēē yi yi w̃a nim̃o ka sere yi yi kabirim̃o.
⁴⁷ Yera ya koo de i n da yaa wunanē ye ba koo ka
 yākuru ko ka ye ba n̄ ka yākuru m̃o. Mēya maa ya
 koo bēē s̃osi yaa ye i ko i di ka ye i n̄ dim̃o.

T̃on kur̃o ù n maran wororu

12

¹ Yinni Gusuño u M̃owisi wooda w̃ē u nēē, ² a
 Isireliba s̃ow̃o a nēē, t̃on kur̃o ù n gura sua ma u bii
 t̃on dur̃o mara, u ko n disi m̃owa s̃o ñoba yiru nge
 sanam mē u yasa m̃o. ³ S̃o ñoba itase, kpa bu win
 bii wi bango kua. ⁴ Adama kur̃o wi, u ko n w̃awa
 disi s̃o s̃o t̃ena ka ita kpam u sere dēera yem mē u
 yarin s̃o marubun saa. U ku raa s̃a yānu ganu baba,
 u ku raa maa da Gusuñon kuu bekurugir̃o sere t̃so
 te, tu ka turi.

⁵ N n maa t̃on kur̃on na u mara, u ko n w̃awa disi
 s̃o alusuma yiru. Ya ko n s̃awa nge sanam mē u

yasa m̀. Yen biru u koo kowa s̄s̄ wata ka n̄ɔba tia u sere d̄ɛra win yem m̄ mu yarin s̄ marubun saa.

⁶ T̄n kur̄ wi u mara, win d̄ɛrasiabun saa yà n tura, u koo ka yāaru w̄s̄ tiagiru nawa u ka yāku d̄s̄ mwaararugiru ko. Kpa u totober̄eru n̄ kun m̄ kparuko sua u ka win torarun yākuru ko. ⁷ Yāku kowowa u koo ka ye yākuru ko. Kpa u n̄n win torarun suuru kana. Saa ye s̄ɔra u koo d̄ɛra win yem m̄ mu yarin s̄.

Wooda yeniwa n̄, Yinni Gusun̄ na w̄ɛm̄ t̄n kur̄ wi u bii maran s̄.

⁸ U kun yāaru wa, u koo totober̄enu yiru n̄ kun m̄ kparukonu yiru kasu. Nin teuwa u koo ka yāku d̄s̄ mwaararugiru ko kpa u maa ka teu geni torarun yākuru ko. Yāku kowowa u koo n̄n yāku te kua. Saa ye s̄ɔra u koo d̄ɛra.

Ḡnan bararun wooda

13

¹ Yinni Gusun̄ u M̄wisi ka Aroni s̄s̄wa u n̄ɛ, ² gō ù n m̄siru m̄ wasi s̄s̄, n̄ kun m̄ debu, n̄ kun m̄ bau kpiku ge ga ka bara disigiru weene, ba koo ka ȳro dawa yāku kowo Aronin mi n̄ kun m̄ win bibun turon mi. ³ Yāku kowo wiya u koo bara te m̄ɛri. U n deema bau ge, ga san kpikisu m̄, ma ga w̄ru m̄, saa ye s̄ɔra u koo gere ma ȳro u bara disigiru bar̄. ⁴ U n maa bau kpiku gagu m̄ ma ga n̄ w̄ru m̄, ma gen sansu kun buriri, yāku kowo u koo ka ȳro dawa diru garu s̄s̄ u k̄nusi s̄s̄ n̄ɔba yiru. ⁵ S̄s̄ n̄ɔba yiruse, yāku kowo ù n wa bau ge, ga n̄ yabi, u koo maa n̄n k̄nusiwa s̄s̄ n̄ɔba yiru. ⁶ S̄s̄ n̄ɔba yiruse te, yāku kowo u koo maa n̄n yarawa u m̄ɛri. U n deema ga n̄ yabi baama, u koo

yēro sōwa ma u dēere, ya sāawa debu, kpa u win yānu tea u dēera. ⁷ Amēn biru, debu ye, yà n yabi gōna ye sō, yēro u koo maa wurawa yāku kowo u nūn mēeri. ⁸ Yāku kowo wi, ù n nūn mēera ma u deema ya yabi win gōna sō, u koo yēro sōwa ma u n dēere, u bara disigiru mōwa.

⁹ Goo ù n bara disigiru barō, ba koo ka nūn dawa yāku kowon mi. ¹⁰ Yāku kowo wiya u koo nūn mēeri. U n bau kpiku wa mi, ma bau gen sansu buriri, ma gōna ye, ya boo kua, ¹¹ ya sāawa bara disigii te ta torumō yēron gōna sō. Yāku kowo u koo yēro garisiwa disigii. U n maa nūn kenusimō. ¹² Adama yāku kowo ù n mōsi mōsiminu wa nu yabi yēron gōna kpuro sō, saa win wirun di sere ka naasō, ¹³ u koo yēro garisiwa u dēere, domi win wasi kpuro yi burura. ¹⁴ Adama dōma te ba boo swāō wa win wasi sō, ba koo nūn garisiwa disigii. ¹⁵ Yāku kowon tiīwa u koo nūn mēeri. U n deema boo swāō u wāa mi, u koo nūn garisiwa disigii, domi ya sāawa bara disigiru. ¹⁶ Adama win wasi yi, yì n kōsa, ma yi burura kpuro, u koo maa dawa u yāku kowo wa. ¹⁷ Yen biru, yāku kowo u koo ye mēeriwa. U n wa ya burura, saa ye sō, u koo yēro garisiwa u dēere.

¹⁸ Goo ù n win bwisi kpaka sō ¹⁹ mōsiru garu wa, ma u deema ta buriri, n kun mē ta sōri, yēro u koo dawa u tii sōsi yāku kowon mi. ²⁰ Yāku kowo wi, u koo nūn mēeriwa. U n deema mōsi te, ta wōru mō, ma win wasin sansu su burura, saa ye sōra yāku kowo u koo nūn garisi disigii. Bara disigira ta yarimō saa bwisi kpaka yen min di. ²¹ Adama yāku kowo ù n wa ma san kpikisu sari mōsi ten wōllo, yen biru mōsi te, ta n wōru mō, ma ta buriri fiiko, u koo durō wi kenusiwa dirō sō nōōba yiru. ²² Mōsi te, tà

n gona yabi, yāku kowo u koo nūn garisiwa disigii domi bara disigira ta nūn deema. ²³ Adama məsi te, ta kun yabi, ta sāawa bwisi kpaka. Saa ye sɔɔ, yāku kowo u koo gere ma yēro kun disi mɔ.

²⁴ Goo ù n dɔɔ mwaara ma yen boo kpaka sɔɔ bau kpiku ga yara, ñ kun mɛ bau sɔɔ, yāku kowo u koo yēro mɛeriwa. ²⁵ Gen sansu sù n kua kpikisu ma wɔru ga sɔɔsire gona ye sɔɔ, saa ye sɔɔ bara disigira ta sɔɔsira mi. Yāku kowo u koo nūn garisiwa disigii. ²⁶ Adama yāku kowo ù n wa ma san kpikisu sari bau ge sɔɔ, ga ñ maa wɔru mɔ, ma ga buriri fiiko, u koo yēro kɛnusiwa dirɔ sɔɔ nɔɔba yiru. ²⁷ Sɔɔ nɔɔba yiruse te, u koo nūn mɛeri. U n wa bau ge, ga yabi win gona sɔɔ, u koo nūn garisiwa disigii. Ta sāawa bara disigiru. ²⁸ Adama bau ge, ga kun yabi, ma ga burura fem fem, dɔɔ mwaara kpaka yera. Saa ye sɔɔ, yāku kowo u koo nūn garisiwa u deere.

²⁹ Tɔn durɔ ñ kun mɛ tɔn kurɔ ù n bau gagu mɔ win wirɔ, ñ kun mɛ win tonkurorɔ, ³⁰ yāku kowo u koo gu mɛeriwa. Gà n wɔru mɔ ma gen sansu su ñ sinum mɔ, ma su swɛrama nge dɔm buuru, yāku kowo u koo yēro garisiwa disigii. Ya sāawa wii kpaka ye ya wāa wirɔ, ñ kun mɛ tonkurorɔ. ³¹ Yāku kowo wi, ù n wa ya wɔru mɔ, ma san wɔkusu sari, u koo yēro kɛnusiwa dirɔ sɔɔ nɔɔba yiru. ³² Sɔɔ nɔɔba yiruse te, u koo maa yēro mɛeriwa. U n deema wii kpaka ye, ya ñ yabi ma ya sansu mɔ si su ka dɔm buuru weenɛ, ma su ñ wɔru mɔ, ³³ yēro u koo win sansu kɔniwa. Adama u ñ kpaka ye kɔnimɔ. Yen biruwa yāku kowo u koo maa nūn kɛnusi dirɔ sɔɔ nɔɔba yiru. ³⁴ Sɔɔ nɔɔba yiruse te, u koo ye mɛeriwa. Wii kpaka ye, yà kun yabi, ma ya ñ tīre ya gona kere,

yāku kowo u koo nūn garisiwa u dēere. U koo win yānu tea. Saa ye sɔɔ, u dēerawa mi. ³⁵ Adama wii kpaka ye, yà n dākuru yabi, yāku kowo u koo maa nūn mēeriwa. ³⁶ U n wa ya yabi gɔna ye sɔɔ, yāku kowo u n maa kasumɔ yēro ù n san dɔm buuru mɔ. U koo nūn garisiwa disigii. ³⁷ Wii kpaka ye, yà kun yabi, ma yen sansu tīra, yēro u bekurawa mi. U n maa disi mɔ. Yāku kowowa u koo gere ma u dēere.

³⁸ Tɔn durɔ goo n kun mɛ tɔn kurɔ goo ù n win gɔna sɔɔ bau kpikisu wa, ³⁹ yāku kowowa u koo nūn mēeri. U n bausu gasu wa si su n buriri sãa sãa, bau si, su n sɛ. U koo yēro garisiwa u dēere.

⁴⁰ Goo ù kun seri mɔ wirɔ, wii kpararugiiwa ba koo yēro garisi. U dēerewa mi. ⁴¹ N n wuswaa gian na u n seri mɔ, yēro u sãawa wii kpararugii. Ka mɛ, yēro u dēerewa. ⁴² Adama wii kpapa te sɔɔ, bau gagu gà n sɔsira ga sɔri, bara disigira ta torumɔ mi. ⁴³ Yāku kowowa u koo gu mēeri. U n deema wii kpapa te, ta bau kpikisu mɔ su ka bara disigiru weenɛ, wi u su mɔ mi, u bara disigiru barɔwa mi. U n dēere. ⁴⁴ Yāku kowo u koo nūn garisiwa disigii win wii bau gen sɔ.

⁴⁵ Wi u bara disigiru mɔ kpuro, u koo yānu dokewa ni nu gēere, u ku furɔ doke, kpa u win wuswaa wukiri kpa u n nɔɔgiru sue u n mɔ, disigii, disigii. ⁴⁶ U ko n sãawa disigii sere win bara disigii te, tu ka kpe. Yen sɔna u ko n wãa yeru mɔ bee tia u n ka tɔmbu dɛsire.

Disi gɔmi yānu sɔɔ

⁴⁷⁻⁴⁹ Bà n disi gɔmi gɛɛ wa yi sɔri n kun mɛ yi sãa nge wuru biresu yānu ganu sɔɔ, ni ba kua ka yãa sansu n kun mɛ kĩa si ba kua ka wēɛ damgii n kun

mε yaa gɔna, bau ge, yāku kowo u koo gu mεeriwa. ⁵⁰ Yāku kowo wi, ù n yāa ni mεera u koo nu yiwa sɔɔ nɔɔba yiru. ⁵¹ Yen sɔɔ nɔɔba yiruse te, u koo wure u maa yāa ni mεeriwa. U n deema disi gɔmi yi, yi yabi baama, ma ba n kpē bu yi wīa, saa ye sɔɔ, u koo nu garisiwa yāa disiginu. ⁵² Saa ye sɔɔra yāku kowo u koo yāa ni dɔɔ mēni. Baa bā n nu kua ka wēsu n kun mε ka wēε damgii n kun mε ka yāa sansun wēε n kun mε ka mam gɔna, ka mε, ba koo ye kpuro dɔɔ mēniwa. Domi ba n kpē bu disi gɔmi yi wīa. Dɔɔwa u koo ye go. ⁵³ Adama yāku kowo ù n wa gɔmi yi, yi n yabi yāa ni sɔɔ, ⁵⁴ u koo de bu nu teawa kpa bu maa nu diru kɛnusi sɔɔ nɔɔba yiru. ⁵⁵ Sɔɔ nɔɔba yiruse te, u koo wure u maa nu mεeriwa. U n deema disi gɔmi yi n kɔsa, yi n maa yabi, ba koo yāa ni garisiwa disiginu kpa bu nu dɔɔ doke. Domi disi gɔmi yi, yi nu di biruɔ n kun mε wuswaaɔ. ⁵⁶ Adama yāku kowo ù n deema disi gɔmi yi, yi burura, u koo ye wɔkawa yāa nin min di. ⁵⁷ Yen biru yi n maa wurama yāa ni sɔɔ, yi ko n sāawa disi gɔmi. Ba koo yāa ni dɔɔ mēniwa.

⁵⁸ Bā n yānu ganu tea ni nu disi gɔmi kpiɔ, ma disi gɔmi yi, yi wīara, ba koo wure bu maa nu teawa bu sere nu garisi nu dεere.

⁵⁹ Yeniwa ya sāa disi gɔmin wooda yi yi ra kpi yānu sɔɔ ye ba kua ka wēsu n kun mε ka wēε damgii n kun mε ka gɔna. Wooda yera ya koo sɔɔsi yāa ni nu dεere ka ni nu kun dεere.

Wi u raa bara disigiru mɔn dεerasiabu

14

¹ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nεε, ² wee nge

mε ba koo ka tɔnu dεerasia wi u raa bara disigiru mɔ. Ba koo ka nɔn dawa yāku kowon mi, ³ kpa yāku kowo u ka nɔn yari sansanin di u nɔn mεeri. U n deema u bekura, ⁴ yāku kowo u koo nɔn sōwa ye ba koo ka nɔn dεerasia. U koo gunɔminu yiru sua ni ba ra ka yākuru ko ka sere dāa ye ba mɔ sɛduru ka wεε wunɔmgii ka dāa kiku gagun kāasa ge ba mɔ isɔpu. ⁵ Yāku kowo u koo de bu gunɔ gen teu sakawa wekeru sɔɔ te ba kua ka sɔndu te ta nim gem mɔ. ⁶ Yen biru u koo gunɔ ge ga wasi mi, ka sɛdurun dāa ye, ka wεε wunɔmgii yi, ka isɔpun kāasa ye dokewa yem mε sɔɔ, mε ba wisi nim sɔɔ mi. ⁷ U koo ye yēkawa nɔn nɔɔba yiru wi ba koo dεerasian wɔllɔ. Yen biru u koo nɔn garisiwa u dεere kpa u gunɔ ge yōsu gu doona. ⁸ Wi u koo tii dεerasia, u koo win yānu teawa kpa u win sansu kɔni, kpa u wobure nim sɔɔ. Saa ye sɔɔra ba koo nɔn garisi u dεere. Yen biru, u koo kpī u wurama sansanɔ. Adama u koo kowa sɔɔ nɔɔba yiru tɔɔwɔ u kun due win kuu bekurugirɔ. ⁹ Sɔɔ nɔɔba yiruse te, u koo win sansu kɔniwa ka win seri ka win toburu ka win nɔni burosu. Ye ya sāa sansu kpuro gesi, u koo kɔniwa. U koo maa win yānu teawa kpa u wobure u dεera.

¹⁰ Sɔɔ nɔɔba itase, u koo yāanu yiru sua ni nu n alebu mɔ ka yāa nii teeru wɔɔ tiagiru ka som kilo nɔɔba nne mε ba burina ka gum ka sere maa gum litirin bɔnu. ¹¹ Yāku kowo wi u koo tɔnu wi dεerasia u koo nɔn tusia Yinni Gusunɔn wuswaa kuu ten kɔnnɔwɔ ka maa win yāku dīanu. ¹² Yāku kowo u koo yāa nin teeru suawa kpa u ka tu yākuru ko te ba ra ka toraru sɔmε ka sere gum litirin bɔnu ye, kpa u ye kpuro sɔɔsi beri berika Yinni Gusunɔn

wuswaaɔ. ¹³ Kpa u tu saka yam dɛeram mi, mi ba ra torarun yāku ka yāku dɔɔ mwaararugirun yaa sake. Domi torarun yāku yaa ka ye ba ra ka toranu sɔmegia ya sāawa dīa dɛeranu ni nu koo ko yāku kowoginu. ¹⁴ Yāku kowo u koo torarun yāku yaa yen yem sua u tɛeni wi u dɛerasiamɔn soo nɔm geuguuɔ ka win nɔm geun niki bia bakaa ka sere win nɔɔ nɔm geuguun niki bia bakaa. ¹⁵ Yāku kowo u koo maa gum litirin bɔnu ye wisiwa win nɔm dwarun nɔm wɔɔrɔ. ¹⁶ Kpa u ka win nɔm geun niki bia gum mɛ dɛka u mu yɛka nɔn nɔɔba yiru Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. ¹⁷ Yen biru, kpa u gum mɛ mu tie tɛeni wi u dɛerasiamɔn soo nɔm geuguuɔ ka maa win nɔm geun niki bia bakaa ka win nɔɔ nɔm geuguun niki bia bakaa. U koo mu tɛeniwa mi u raa yem mɛ doke. ¹⁸ Kpa u maa mɛ mu tie win nɔma sɔɔ doke yɛron wiru wɔllɔ kpa u nùn dɛerasiabun wororu koosi Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. ¹⁹ Kpa u nùn torarun yāku kua. Nge mɛya u koo ka nùn dɛerasia. Yen biruwa u koo yāku dɔɔ mwaararugirun yaa go. ²⁰ Kpa u ye dɔɔ doke yāku yerɔ ka kɛnu. Nge mɛya u koo ka yɛro torarun yāku kua kpa u dɛera.

Bwɛɛbwɛɛ wi u raa bara disigiru mɔn dɛerasiabu

²¹ Wi u bara disigiru mɔ ma u n̄ dam mɔ u ka yāku yaa saberu wa, yāa teera u koo kasu u ka yāku ko te ta sāa torarun sɔmbugiru. Yāku kowo u koo ka tu suuru kanabun wororu ko Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. Yen biru durɔ wi, u koo som kilo ita wɛ mɛ ba bura ka gum ka sere maa gum litirin bɔnu. ²² U koo maa ka kparukonu yiru na n̄ kun mɛ totoberɛnu yiru nge mɛ win waara nɛ. Ba koo

gen teu go win torarun suurun sō. Kpa bu maa ka teu ge ga tie yāku dō mwaararugiru ko. ²³ Win dēerasiabun sō itasera u koo ka ye kpuro yāku kowo naawa sāa yerun kōnnōwō Yinni Gusunōn wuswaa. ²⁴ Yāku kowo wi, u koo yāa te mwa ka gum litirin bōnu ye, kpa u ye kpuro sōasi beri berika Yinni Gusunōn wuswaa. ²⁵ Yen biru u koo yāa te saka kpa u ten yem sua u tēni wi u raa bara disigiru mōn soo nōm geuguu ka win nōm geun niki bia bakaa ka sere maa win nō nōm geuguun niki bia bakaa. ²⁶ Yen biru yāku kowo wi, u koo gum mē wie win nōm dwarun nōm wōrō. ²⁷ Kpa u ka win nōm geun niki bia gum mē dēka u yēka nōn nōba yiru Yinni Gusunōn wuswaa. ²⁸ U koo maa gum mē tēni wi u raa bara disigiru mōn soo nōm geuguu ka nōm geun niki bia bakaa ka sere win nō nōm geuguun niki bia bakaa. U koo mu dokewa mi u raa gesi yem tēni. ²⁹ Yen biru gum mē mu tie win nōmaa, u koo mu wisiwa wi u raa bara disigiru mōn wirō u sere nūn dēerasiabun wororu kua Yinni Gusunōn wuswaa. ³⁰ Yen biru, u koo gunō gen teu go, gēn bweseru u wa. ³¹ Ba koo ka gen teu torarun suurun yākuru ko. Teu maa yāku dō mwaararugiru ka som mē, ka gum mē. Kpa yāku kowo wi, u wi u raa bara disigiru mō dēerasiabun wororu kua Yinni Gusunōn wuswaa.

³² Wooda yeniwa wi u bara disigiru mō ma u n dam mō u koo swī u ka dēerasiabun yākuru ko.

Disi gōmi dirun gani sō

³³ Yinni Gusunō u Mōwisi ka Aroni sōwa u nē,
³⁴ sanam mē i ko i du Kananin temō mē kon bēē wē,
 nā n dera disi gōmi yi kpia diru garu sō tē sō i wāa,
³⁵ wi u dii te mō, u koo dawa u yāku kowo sō u nē,

wee u gāanu waamə win dirə nge disī gəmi. ³⁶ Yāku kowo wi, u sere du u ka dii te mēeri, u koo dewa bu ten yānu kpuro yara kpa yāa nin tii nu ku raa disī duura. Yen biru u koo du kpa u disī gəmi yi mēeri. ³⁷ U n deema gəmi yi sāa nge wuru bekusu, n̄ kun mē yi sōri, kpa yi n̄ sāa nge wəru gana ye sɔɔ, ³⁸ u koo yariwa kpa u dii te kɛnɛ sɔɔ nɔɔba yiru. ³⁹ Sɔɔ nɔɔba yiruse, yāku kowo u koo wura diru mi. U n deema disī gəmi yi yabi dii ten gani sɔɔ, ⁴⁰ u koo de bu dii ten kpenu wɔɔriwa nin mi disī gəmi yi, yi kpia bu ka nu yari wuun di bu kɔ mi n̄ kun dɛɛre. ⁴¹ U koo dewa bu dii ten sɔɔwɔ kpuro kɛra kpa bu yanim mē ba kɛra mi yari wuun biruɔ mi n̄ kun dɛɛre. ⁴² Yen biru kpa bu kpee kpaanu kəsire ko. Kpa bu wure bu dii te tāwa.

⁴³ Amēn biru, disī gəmi yi, yì n̄ maa wurama dii te sɔɔ, ⁴⁴ yāku kowo u koo maa sewa u da u tu mēeri. U n deema disī gəmi yi, yi maa kpia dii ten gani sɔɔ, saa ye sɔɔ, n̄ n̄ maa koorɔ bu yi wīa min di. Dii te, ta disī duurawa mi. ⁴⁵ Ba koo tu surawa kpa bu ten kpenu ka dāa ka tem gura bu ka da wuun biruɔ mi n̄ kun dɛɛre.

⁴⁶ Wi u dua diru mi sanam mē ba tu kɛnusi, u disī duurawa mi sere ka yokaɔ. ⁴⁷ Wi u kpuna mi, n̄ kun mē u gāanu di mi, u koo win yānu teawa.

⁴⁸ Sanam mē ba dii te sɔnwa ba kpa, yāku kowo ù n̄ wura u ka tu mēeri, ma u deema disī gəmi yi sari, u koo dii te garisiwa ta dɛɛre. Domi disī gəmi yi, yi doona.

⁴⁹ Bu ka dii ten dɛɛrasiabun woronu ko, ba koo gunɔsu yiru kasuwa ka dāa ye ba m̄ sɛduru ka kiku ge ba m̄ isɔpu ka wēɛ wunəmgii. ⁵⁰ U koo gunɔ gen teu sakawa wekeru sɔɔ te ba kua ka sɔndu ta nim

gem mǎ. ⁵¹ Yen biru, u koo ge ga wasi sua ka sɛduru ye, ka isɔpu ye, ka wɛɛ wunɔmgii yi, kpa u ye kpuro doke gunɔ ge ba sakan yem mɛ sɔɔ, mɛ ba wisi nim sɔɔ mi, kpa u mu yɛka nɔn nɔɔba yiru dii te sɔɔ. ⁵² U koo ka gunɔ gen yem mɛ ba wisi nim sɔɔ mi, disi wɔka ka gunɔ ge ga wasi ka sɛduru ye, ka isɔpu ka wɛɛ wunɔmgii yi. ⁵³ Kpa u gunɔ ge ga wasi yɔsu gu doona yakasɔ. Saa ye sɔɔra u koo dii te dɛɛrasiabun wororu koosi kpa tu dɛɛra.

⁵⁴ Wooda yenibara ba ko n da swĩ bara disigiru ka wii kpakin sɔ ⁵⁵⁻⁵⁶ ka mɔsiru ka debu ka disi gɔmi yi yi ra kpi yānu sɔɔ ka dia sɔɔ. ⁵⁷ Wooda yera ya koo sɔɔsi gāa ni nu dɛɛre ka ni nu kun dɛɛre.

Tɔn durɔrun disi

15

¹ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi ka Aroni sɔɔwa u nɛɛ, ² i Isireliba sɔɔwɔ i nɛɛ, ben goo ù n kentu kpika mǎ, u kuawa mi disigii. ³ Ya ra wĩ? Ya ku ra wĩ? Ka mɛ, u kuawa mi disigii. ⁴ Kpin yee tè sɔɔ u kpuna kpuro, ta disi duurawa mi, ka sere maa gāa ni u sinari kpuro. ⁵ Wi u maa kpin yee te baba kpuro u koo win yānu teawa kpa u wobure ka nim. Adama ka mɛ, yɛro u ko n disi mɔwa sere ka yokaa. ⁶ Wi u maa sina mi barɔ wi, u sina, u koo win yānu teawa kpa u wobure ka nim. Adama ka mɛ, u ko n sǎawa disigii sere ka yokaa. ⁷ Wi u barɔ wi baba, u koo win yānu teawa kpa u wobure ka nim. Adama ka mɛ, u ko n sǎawa disigii sere ka yokaa. ⁸ Barɔ wi, ù n goo yāatam sie, yɛro u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka mɛ, u ko n sǎawa disigii sere ka yokaa. ⁹ Gāa ni barɔ wi, u sɔni kpuro, nu kuawa

mi disiginu. ¹⁰ Gãa ni u sakusi kpuro, wi u nu baba yëro u kuawa mi disigii sere ka yokaɔ. Wi u maa nu sɔɔwa yëro u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka mɛ, u ko n disi mɔwa sere ka yokaɔ. ¹¹ Wi u dera barɔ wi, u nūn baba, ma u n̄ niɛ, u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka mɛ, yëro u ko n disi mɔwa sere ka yokaɔ. ¹² Barɔ wi, ù n dendi yānu baba ni ba kua ka sɔndu ba koo nu kəsukuwa. Nū n maa sãan na ni ba kua ka dāa, ba koo nu teawa.

¹³ Sanam mɛ kentu ye, ya wīibu yōra, u koo kowa sɔɔ nɔɔba yiru u sere dɛɛra. U koo win yānu tea kpa u wobure ka nim. Saa ye sɔɔ, u dɛɛrawa mi.

¹⁴ Sɔɔ nɔɔba itase u koo kparukonu yiru n̄ kun mɛ totoberenu yiru sua u ka da Gusunɔn kurun kənnɔwɔ kpa u nu yāku kowo wɛ. ¹⁵ Yāku kowo u koo nin teu gowa torarun s̄. Kpa u ka teu geni yāku d̄ɔ mwaararugiru ko kpa u nūn dɛɛrasiabun wororu koosi Yinni Gusunɔn wuswaaɔ kpa u dɛɛra.

¹⁶ Goon sen nim mù n yari, u koo woburewa. Adama ka mɛ, u ko n disi mɔwa sere ka yokaɔ. ¹⁷ Mù n yānu ganu tāre, n̄ kun mɛ gɔna ye ba ra wukiri, ba koo ye teawa ka nim. Adama ka mɛ, ya ko n disi mɔwa sere ka yokaɔ.

¹⁸ Kurɔ ka durɔ bà n menna, be kpuro ba koo woburewa ka nim. Adama ka mɛ, ba koo bu garisiwa disigibu sere ka yokaɔ.

Tɔn kurɔrun disi

¹⁹ Tɔn kurɔ ù n yasa m̄, ba koo nūn garisiwa disigii sɔɔ nɔɔba yiru. Wi u nūn baba kpuro u kuawa mi disigii sere ka yokaɔ. ²⁰ Kpin yee tè sɔɔ u kpuna kpuro, ta kuawa mi disigiru. Ye u maa sinari kpuro ya kuawa mi disigia. ²¹ Wi u maa kurɔ

win kpin yeru baba, u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka mε, u ko n sāawa disigii sere ka yokaɔ. ²² Goo ù n baba ye kurɔ wi, u sinari, yēro u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka mε, u ko n disi mɔwa sere ka yokaɔ. ²³ Gāa ni nu wāa win kpin yee ten wɔllɔ n̄ kun mε ye u sinarin wɔllɔ, wi u yen gaa baba, u kuawa mi disigii sere ka yokaɔ. ²⁴ Tɔn durɔ goo ù n ka n̄n̄ menna, ma win yem mu n̄n̄ tāre, durɔ wi, u kuawa mi disigii sere sɔɔ nɔɔba yiru. Kpin yee tē sɔɔ u gesi kpuna ta maa disi duurawa mi.

²⁵ Tɔn kurɔ wi u yem wīimɔ, win yasan saa baasi, n̄ kun mε, mu wīimɔ mu win yasan saa kera, ba koo n̄n̄ garisiwa disigii yem wīi bin saa kpuro sɔɔ nge win yasan saa. ²⁶ Kpin yee tē sɔɔ u kpuna kpuro ka ye u sinari kpuro, ya kuawa mi disigia nge sanam mε u win yasa mɔ. ²⁷ Wi u kpin yee te baba, n̄ kun mε sin yee te, u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka mε, u kuawa mi disigii sere ka yokaɔ.

²⁸ Sanam mε yem mε, mu yōra u koo kowa sɔɔ nɔɔba yiru bu sere n̄n̄ garisi wi u dεere. ²⁹ Yen sɔɔ nɔɔba itase sɔɔra u koo kparukonu yiru n̄ kun mε totoberenu yiru kasu kpa u ka yāku kowo daawa Gusun̄n̄ kuu ten k̄nn̄wɔ. ³⁰ Kpa yāku kowo u nin teu sua u ka torarun suurun yākuru ko kpa u maa teu geni sua u ka yāku d̄sɔ mwaararugiru ko. Yen biruwa u koo kurɔ wi dεerasiabun wororu koosi Yinni Gusun̄n̄ wuswaaɔ kpa u dεera.

³¹ Yinni Gusun̄n̄ u kpa Mɔwisi ka Aroni sɔɔwa u nεε, i Isireliba sɔɔwɔ i nεε, bu de bu ka n̄n̄ kuu te ta wāa ben suunu sɔɔ tonda sanam mε ba disi mɔ kpa bu ku raa ghi.

³² Wooda yeni ya wāawa kentugibun sō ka wìn sen nim mu yari ³³ ka tən kurō wi u yasa mō ka tən durō wi u yem wīimō win tən durōrun di ka tən kurō wi yem wīimō win tən kurōrun di ka maa tən durō wi u ka tən kurō disigii kpuna.

Wōō ka wōōn yāku te ba ra ko Isireliba kpuron toranun sō

16

¹ Aronin bii be ba gu Yinni Gusunōn kurō yèn sō ba ka turare tuka da mi, ben gōōn biruwa Yinni Gusunō u Mōwisi sōōwa u nēē, ² a wunen mōō Aroni sōōwō a nēē, u kun da du kiri kiri kuu ten dii te ta dēere gem gem sōō mi woodan kpakorora wāa ka ten wukiritia kpa u ku raa gbin sō. Domi kpakoro ten wukiritian wōllōwa kon tii sōōsi guru wii wuroru sōō.

³ Dōma te u duō mi, u koo kete kinē kpendu kasuwa u ka win torarun yākuru ko. Kpa u maa yāa kinēru kasu u ka yāku dōō mwaararugiru ko. ⁴ Yen biru u koo win tako doke kpa u sokoto kpiribu doke ka sēkatia. Ye kpuro ya ko n sāawa ye ba kua ka wēē damgii kpa u dawani bōke. U koo woburewa u sere yāa ni kpuro doke. ⁵ Isireliba ba koo maa boo kinēnu yiru wē u ka ben toranun yākuu ko kpa bu nūn yāa kinēru wē u ka yāku dōō mwaararugiru ko.

⁶ U n koo yākuru tore, u koo gina win tii ka win yenugibun toranun yākuru kowa ka kete kinē te. ⁷ Yen biru kpa u boo kinēnu yiru ye sua u ka da Yinni Gusunōn wuswaaō kuu ten kōnnōwō. ⁸ Kpa u nu tubu tubu koosi u ka wa ge ga sāa Yinni Gusunōguu ka ge ba koo yōsu gbaburō. ⁹ Boo ge ga sāa Yinni Gusunōguu, gera u koo ka torarun

yākuru ko. ¹⁰ Ge ba koo maa yōsu gbaburā, gera ba koo ka torarun suurun wororu ko. Wasira ba koo ka gu na Yinni Gusunān wuswaa bu sere gu yōsu gu doona gbaburā.

¹¹ Aroni u koo gina gbiwa u win tiin ketē kinē te go win toranun sō ka sere maa win yēnugibuginun sō. ¹² Kpa u dō gē gura saa yāku yerun di yi ba yibie dō guratii sō kpa u turare buuru sōka nām kurenu yiru kpa u ka ye kpuro du dii te ta dēere gem gem sō. ¹³ U koo turare ye doke dō gē yi sō Yinni Gusunān wuswaa kpa yen wiisu su woodan kpakoro ten wukiritia wukiri kpa u ku raa ka gbin sō. ¹⁴ Yen biru kpa u ketē yen yēm sua u dēka ka win niki bia kpa u mu yēka kpakoro ten wukiritia sō sō yari yeru gia. Kpa u maa ko mē kpakoro ten wuswaa nān nōba yiru. ¹⁵ Yen biruwa u koo maa boo ge ga sāa Yinni Gusunāguu mi go Isireliba kpuron toranun sō kpa u gen yēm sua u ka da dii te ta dēere gem gem sō kpa u mu yēka woodan kpakoro ten wukiritia wōllō ka maa ten wuswaa nge mē u kua ka ketē yen yēm. ¹⁶ Kpa u dii te ta dēere gem gem dēerasiabun wororu koosi u ka ten disi wōka yi ta duura Isireliban toranu ka ben mēm nōbu sarirun sō. Nge mēya u koo ko u ka dii dēera ten disi wōka, domi ta wāa disigibun suunu sō. ¹⁷ Goo kun ko n wāa dii ten sōwō sanam mē Aroni u koo du mi, u ka toranun yākuru ko sere u da u ka yarima. U koo win tii ka win yēnugibun toranun yākuru ko. Yen biru kpa u maa Isireliba kpurogiru ko. ¹⁸ U n yari, u koo dawa yāku yerō kpa u tu dēerasiabun wororu koosi. Yen biru kpa u ketē ye, ka boo gen yēm sua u tēni yāku yerun kāanu nne yen baayere sō. ¹⁹ U koo yēm mē dēkawa ka win

niki bia u yēka nən nōba yiru yāku yee ten wallo. Nge mēya u koo ka tu dēerasia Isireliban toranun di kpa u tu yi nēnem Yinni Gusunən sō.

²⁰ Sanam mē u dii te ta dēere gem gem dēerasia u kpa, ka dii dēera te, ka yāku yeru, u koo de bu ka boo ge ga wasi mi nawa. ²¹ Aroni u koo win nōma kpuro sōndiwa boo gen wiru wallo kpa u Isireliban toranu kpuro tuuba ko ka mēm nōbu sari te ba kua kpuro. Kpa u boo ge tora ni kpuro sōbi kpa u de goo u gu gira u ka da ghaburō. ²² Nge mēya boo ge, ga koo ka Isireliba kpuron toranu sōbe gu ka doona ghaburō mi goo kun wāa.

²³ Yen biru u koo wura kuu ten mi, kpa u win sāa yāa ni u doke potiri u nu yi mi. ²⁴ Kpa u wobure yam dēeramō kpa u win tiin yānu doke. Yen biru kpa u yari u na u yāku dō mwaararugiru ko win tiin sō ka sere maa Isireliban sō. Yen biru kpa u torarun yākuru ko win tiin sō ka sere Isireliban sō. Kpa u suuru kanabun woronu ko win tii ka Isireliban sō. ²⁵ Yen biru kpa u yaa yen gum dō doke yāku yerō ye ba ka torarun yākuru kua mi.

²⁶ Wi u boo ge gira u ka da ghaburō u koo win yānu teawa kpa u wobure u sere du sansaniō.

²⁷ Kete ye, ka boo gen yem mē ba ka da dii te ta dēere gem gem sō toranun sō, ba koo yen yaa ka yen gōni ka yen bisu yarawa ben sansanin di bu dō doke.

²⁸ Wi u ye kpuro dō mēni u koo win yānu teawa kpa u wobure u sere wurama sansaniō.

²⁹ Yeni ya ko n sāawa wooda sere ka baadommaō. Suru nōba yirusen sō wākurse, i nō bōkuo kpa i bēen sāma deri sere ka sōbō be ba wāa bēen suunu sō. ³⁰ Domi tō te sōra ba koo bē torarun yākuru kua bu ka bē dēerasia. Nge mēya i ko i ka dēera bēen

durum kpuron di Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. ³¹ Tɔɔ te, ta koo kowa tɔɔ wɛrarugiru kpa i n da nɔɔ bɔke. Kpa ya n sãa wooda sere ka baadommaɔ.

³² Amɛn biru yãku kowo wi ba gum tãre ba gɔsa u ka ko yãku kowo tɔnwero win baaban kɔsire, wiya u koo sãa yãa ni doke ni ba kua ka wɛɛ damgii.

³³ Wiya u ko n da yãkuru ko u ka dii te ta dɛɛre gem gem dɛɛrasia ka sere dii dɛɛra te, ka yãku yee te, ka yãku kowobu ka sere maa Isireliba kpuro.

³⁴ Yeni ya ko n sãawa wooda sere ka baadommaɔ. Wɔɔ tia sɔɔ, ba ko n da yãkuru kowa Isireliba kpuron toranun sɔ nɔn teeru.

Ma Aroni u kua kpuro ye Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa.

NGE Mɛ ISIRELIBA BA KO N KA DɛɛRE

Gusunɔ u yina bu yem di

17

¹ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, ² a Aroni ka win bibu ka sere Isireliba kpuro sɔɔwɔ a nɛɛ, wooda wee ye nɛ, Yinni Gusunɔ na wɛɛmɔ.

³ Isireliba sɔɔ goo ù n kɪ u saberu garu saka sansaniɔ n̄ kun mɛ mi u wãa kpuro, u koo gina ka tu nawa nɛn kuu bekurugirun kɔnnɔwɔ u ka tu yãkuru ko nɛ, Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. ⁴ Yɛro u kun kue mɛ, ba koo n̄n sabe ten yem bikiawa domi u yem yariwa mi. Saa ye sɔɔ, ba koo yɛro yarawa Isireliban suunu sɔɔn di. ⁵ Wooda yeni ya koo dewa Isireliba bu ka ben yaa sabenu na yãku kowon mi nɛn kuu ten kɔnnɔwɔ bu go nɛ, Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. Kpa bu ku raa tu go mi ba tura. Kpa ta n sãa siarabun yãkuru. ⁶ Yãku kowowa u

koo ten yem me yēka yāku yerō kuu ten kōnnōwō. Kpa u ten gum dōo doke mēn nuburu ta koo ne, Yinni Gusunō dore. ⁷ Nge mēya Isireliba ba n maa ka būnu yākuru kuamme nīn bwāarokunu nu ka bonu weene. Yeni ya ko n wāawa ben tiin sō ka ben bibun bibun sō sere ka baadommao.

⁸ N n mēn na, Isireli goo, n kun me sōo goo wi u wāa ben suunu sōo, ù n yāku dōo mwaararugiru mō, n kun me yākunu ganu, ⁹ ma u n ka nu ne ne, Yinni Gusunōn kurun kōnnōwō u ka nin yaa go, ba koo yēro yarawa ben suunu sōon di.

¹⁰ Wee wooda ye ne, Yinni Gusunō na maa wēemō. Isireli goo, n kun me sōo goo wi u wāa ben suunu sōo ù n yem di, baa n n mēren na mu sāa, ne, Yinni Gusunōwa kon yēro wōrima n nūn yara win tām̄bun suunu sōon di. ¹¹ Domi yem sōora hunde koni kpuron wāara wāa. Na dera i yem dendimō yāku yerō i ka bēen toranun suuru wa. Yem mēya mu ra de tōnu u win torarun suuru wa. ¹² Yen sōna na nēē, Isireliban goo n kun me sōo goo bēen suunu sōo u n yem dimō.

¹³ Bēē Isireliban goo n kun me sōo goo wi u wāa bēen suunu sōo, ù n yaa gaa mwa taasoru sōo n kun me gunō gagu ge ba ra di, u koo yaa ye, n kun me gunō gen yem yariwa kpa u mu yanim wukiri. ¹⁴ Domi hunde koni ye ya wasi kpuro, yen wāara wāawa yen yem sōo. Yen sōna na nēē, i ku hunde koni gaan yem di. Domi yem sōora wāara wāa. Wi u maa yina u mu di, ba koo yēro wunawa wigibun suunu sōon di.

¹⁵ Bēē Isireliban goo, n kun me sōo goo wi u wāa bēen suunu sōo, ù n yaa goru di n kun me yaa ye gbēeku yaa ya go, yēro u koo win yānu teawa kpa

u wobure. Adama ka mε, u ko n sāawa disigii sere ka t̃ɔ ten yokaɔ u sere dεεra. ¹⁶ U kun win yāa ni teye, ma u n wobura, u koo win torarun are mwa.

K̃ɔ menna bi bu n bεεε mɔ

18

¹ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi s̃ɔwa u nεε, ² a Isireliba s̃ɔwa a nεε, nena na Gusunɔ bεen Yinni. ³ I ku ra ko ye ba ra ko Egibitiɔ mi i raa sina. I ku maa ko ye Kananiba m̃ mi na ka bεε d̃ɔ. I ku ben komanu swīi. ⁴ Adama i nen woodaba ka nen yiirebu mem ñɔwɔ kpa i ye swīi. Domi nena na sāa Gusunɔ bεen Yinni.

⁵ N n men na, i nen gere ka nen woodaba mem ñɔwɔ. Wi u ye mem ñɔwa u ko n wāawa yen s̃ɔ. Nε Yinni Gusunɔwa na yeni gerumɔ.

⁶ Nena na wooda yeniba w̃εmɔ. Na nεε, bεen goo u ku raa ka win dusi t̃ɔn kurɔ k̃ɔ menna.

⁷ I ku bεen tundo sekuru doke i ka bεen mero k̃ɔ menna. Domi u sāawa bεen mero.

⁸ I ku ka bεen meron nisi goo k̃ɔ menna, domi i n kua mε, i bεen tundo sekuru dokewa mi.

⁹ I ku ka bεen sesu tundo turosi n kun mε mero turosi k̃ɔ menna baa b̃ kun bεε seeye yenu teu s̃ɔ.

¹⁰ I ku ka bεen nikurɔbu k̃ɔ menna baa ù n s̃aan na t̃ɔn dur̃ɔn bii, n kun mε t̃ɔn kur̃ɔn bii. Domi wi u kua mε, u tii sekuru dokewa mi.

¹¹ I ku ka bεen tondon kurɔ goon bii k̃ɔ menna domi u sāawa bεen sesu.

¹² I ku ka bεen tiɔ k̃ɔ menna, domi u sāawa bεen tondon dusi.

¹³ I ku maa ka bεen meron w̃ɔnɔ n kun mε win m̃ɔ k̃ɔ menna. Domi u sāawa bεen meron dusi.

¹⁴ I ku maa bēen tondon wōnō ñ kun mē win mōō sekuru doke i ka win kurō kōō mēnna. Domi kurō wī, u sāawa nge bēen tiin mēro.

¹⁵ I ku ka bēen bigii kurō kōō mēnna, domi u sāawa bēen biin kurō.

¹⁶ I ku ka bēen wōnō ñ kun mē bēen mōōn kurō kōō mēnna. I n kua mē, i nùn sekuru dokewa.

¹⁷ I ku ka tōn kurō kōō mēnna kpa i maa ka win bii kōō mēnna, ñ kun mē win nikurōbu, domi ba sāawa mi dusinu. I n kua mē, ya sāawa mi tora bakaru.

¹⁸ I ku bēen kurōn wōnō ñ kun mē win mōō sua kurō sanam mē kurō win tii u wāa wāaru sōō. Domi ya koo nisinu ma.

¹⁹ I ku ka tōn kurō mēnna sanam mē u yasa mō, domi u sāawa disigii.

²⁰ I ku ka bēen winsim kurō kōō mēnna. I n kua mē, i tii disi koosiwa mi.

²¹ I ku ka bēen bii yākuru ko būu wī ba mō Mōlōkun mi. Domi ñ n kua mē, nē, Yinni Gusunōn yīsira i sankā mi. I n yē ma nēna na sāa Gusunō bēen Yinni.

²² I ku ka bēen tōn durōsi kōō mēnna nge mē i ra ka tōn kurō ko. Domi ya sāawa seku bakaru.

²³ I ku ka yaa saberu kōō mēnna nge tōn kurō. Domi ñ n kua mē, i tii disi dokewa. Nge mēya maa tōn kurō goo u ku raa de yaa saberu tu ka nùn mēnna. Ya sāawa seku bakaru.

²⁴ I ku de koma ninin bweseru nu bēē ko disigibu. Domi niya bwese tuku nini nu ra ko ni kon gīra bēen suunu sōōn di. ²⁵ Ba tem mēn tii disi doke, ma na mu sēyasia ma mu mēn tōmbu yarinasia.

²⁶ Bēē Isireliba ka bēē sōbu bēē be i wāa Isireliba sōō, i nēn gere ka nēn wooda ye mēm nōōwō. Kpa i bwese nin koma sekurugii ni deri. ²⁷ Be ba raa sina

tem mε sɔɔ i sere na, ba koma ni kua ma tem mε, mu disi duura. ²⁸ N n mɛn na, bɛɛn tii i ku mu disi doke kpa mu ku raa maa bɛɛ yarinasia nge yellugibu. ²⁹ Domi be ba koma nin garu saara Isireliba kpuro sɔɔ, ba koo bu wunawa ben tɔmbun suunu sɔɔn di.

³⁰ Nɛna Gusunɔ bɛɛn Yinni. I de i nɛn gere ka nɛn wooda ye mɛm nɔɔwa mam mam. Kpa i ku bwese tuku nin komanu swĩi ni ba ra ko i sere tunuma mini. Kpa i ku ra tii disi doke.

Nge mε n weenε bu Gusunɔ sã

19

¹ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, ² a Isireliba kpuro sɔɔwɔ a nɛɛ, i de i n dɛɛre, domi nɛ Gusunɔ bɛɛn Yinni na dɛɛre.

³ Yen sã, bɛɛn baawure u win tundo ka win mero bɛɛrɛ wɛɛyɔ kpa u n da wɛre tɔɔ wɛrarugiru sɔɔ. Nɛna Gusunɔ bɛɛn Yinni.

⁴ I ku tii bũnu wɛ, i ku ra maa bwãaroku gagu seku.

⁵ I n nɛ, Yinni Gusunɔ siarabun yākuru kuammɛ, i tu koowo nge mε ta koo ka man wɛre. ⁶ I ko ten yaa diwa dɔma te i ka ye yākuru kua n̄ kun mε sisiru. Adama ye ya tiara sɔɔ itase, i ko ye dɔɔ mɛniwa. ⁷ I n ye di sɔɔ itase, na n̄ yāku te mwaamɔ. Domi yaa ye, ya disi duurawa mi. ⁸ Wi u ye di u koo win torarun are wa, domi u n̄ ye garisi nɛgia. Ba koo yɛro wunawa bɛɛn suunu sɔɔn di.

⁹ I n bɛɛn dīanu gɛɛmɔ, i ku gɛ ye ya wāa gbee goorɔ. I ku maa bɛɛn gberun dīanu kunɔnu ko.

¹⁰ Mɛya i ku maa resɛm gberu sɔɔ resɛm kunɔnu ko ka maa resɛm ye ya wɔruma. I ko ye deriwa

sāarobu ka sɔbun sɔ. Ne Gusunɔ bɛɛn Yinniwa na yeni gerua.

¹¹ I ku gbɛni, i ku maa bɛɛn winsim weesu kua n kun mɛ i nɔn nɔni wɔke. ¹² I ku bɔri weesugii ko ka nen yĩsiru. Domi i n kua mɛ, i nen yĩsiru sankawa. Ne Gusunɔ bɛɛn Yinniwa na yeni gerua.

¹³ I ku bɛɛn winsim dam dɔre. I ku maa nɔn gāanu mwaari ka dam. I ku bɛɛn sɔm kowon kɔsiaru nen sere yam mu ka sara. ¹⁴ I ku soso wɔmɛ. I ku maa gāanu yi wɔkon wuswaaɔ ni nu koo nɔn sura. I de bɛɛn daa yu sɔɔsi ma i man nasie ne Gusunɔ bɛɛn Yinni.

¹⁵ I ku murafitiru ko siribu sɔɔ. I ku goon bwɛbwɛru n kun mɛ win dam mɛeri i ka nɔn siri. Adama i ko i bu siriwa nge mɛ baawuren gem mu ne. ¹⁶ I ku gari weesugii kpara bɛɛn tɔnusin sɔ. I ku maa nɔn gari mani yi yi koo nɔn go.

¹⁷ I ku bɛɛn winsim tusi gɔruɔ. Adama i nɔn gerusio kpa i ku ra tii durum sɔbi win sɔ. ¹⁸ I ku bɛɛn winsim mɔru kɔsie. I ku maa ka goo mɔru nenɛ. I bɛɛn tɔnusi kɔɔ nge bɛɛn tii. Ne Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

¹⁹ Ide i nen wooda yeniba mem nɔɔwa. I ku de yɛɛ bwese bweseka yu yɔɔna. I ku dĩa bwesenu yiru duure gbee teeru sɔɔ. I ku yānu doke ni ba kua ka wɛɛ bwesenu yiru.

²⁰ Goo u n ka yoo tɔn kurɔ kɔɔ menna wi ba durɔ kã, adama ba n gina nɔn yakie win yorun di, yẽro u koo yen gobi kɔsiawa, adama ba n bu goomɔ. Domi kurɔ wi, u gina sãa yoo. ²¹ Durɔ win torarun sɔ, u koo ka yāa kineru na Yinni Gusunɔn wuswaaɔ win kurun kɔnnɔwɔ u ka torarun sɔmbun yākuru ko.

²² Kpa yāku kowo u nɔn torarun suurun wororu

koosi ne Yinni Gusunən wuswaaɔ. Saa ye sɔɔra u koo win torarun suuru wa.

²³ Sanam me i dua Kananin temɔ i kpa, ma i dāa bwese bweseka duura, i ko yen marum garisiwa disigim, wɔɔ ita. I n̄ mu dimɔ. ²⁴ Wɔɔ n̄nesen marum me ya koo ma, mu ko n s̄aawa ne Yinni Gusunɔgim, i ka man siara tɔɔ bakarun saa. ²⁵ Saa wɔɔ nɔɔbusen diya beɛn tii i ko i n da dāa marum me sori i di. Ne Gusunɔ beɛn Yinniwa na yeni gerua.

²⁶ I ku gāanu ganu di ka yem. I ku weɛ n̄ kun me guru wiru m̄eri i ka bikiaru ko. ²⁷ I ku beɛn wirun goo gookan seri k̄ni bwɛɛɛɛɛ. I ku maa beɛn toburun beri berika k̄ni. ²⁸ I ku beɛn wasi muriri goon goon s̄. I ku maa beɛn wasi yore. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

²⁹ I ku beɛn bii wɔndiaba sekuru doke i bu kurɔ tanaru kp̄ɛ s̄aru garun s̄, kpa sakararu ka sekuru sariru tu ku raa yibu tem me sɔɔ. ³⁰ I n da tɔɔ w̄ɛrarugiru yaaye kpa i n̄en kuu bekurugiru beɛɛ w̄ɛ. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

³¹ I ku da be ba ra ḡribu sokun mi n̄ kun me s̄orobun mi kpa i ku ra ka tii disi doke. Domi n̄ena na s̄a Gusunɔ beɛn Yinni.

³² I wi u seri kpiki m̄ kpuro kpunɔ kpa i durɔ t̄kɔ beɛɛ w̄ɛ. I maa ne, Yinni Gusunɔ nasio. Domi n̄ena na s̄a beɛn Yinni.

³³ Sɔɔ goo ù n w̄a beɛn tem sɔɔ, i ku n̄n dam d̄are. ³⁴ I ko i n̄n kuawa nge kpaa ȳɛro, kpa i n̄n k̄ia nge beɛn tii. Domi beɛn tii i raa s̄oru di Egibitio. Ne Gusunɔ beɛn Yinniwa na yeni gerua.

³⁵ I ku murafitiru ko siribu sɔɔ, ka ḡa ȳirubu sɔɔ, ka kiloba sɔɔ ka sakakunu sɔɔ. ³⁶ I de beɛn kiloba ka beɛn sakakunu ye kpuro ya n s̄a dee dee. Ne

Gusunɔ bɛɛn Yinniwa na ye gerua, nɛ wi na bɛɛ yara Egibitin di.

³⁷ I nɛn woodaba kpuro mɛm nɔɔwɔ kpa i ye swĩ. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na ye gerua.

Sāa ni Gusunɔ u yina

20

¹ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, ² a Isireliba sɔɔwɔ a nɛɛ, ben goo n̄ kun mɛ sɔɔ wi u wāa be sɔɔ ù n win bii sua u ka bũu wi ba mɔ Mɔlɔku yākuru kua, ba koo n̄n kasukuwa bu go. ³ Nɛ, Yinni Gusunɔwa kon n̄n wɔri kpa n n̄n wuna nɛn tɔmbun suunu sɔɔn di yèn sɔ u ka win bii Mɔlɔku yākuru kua ma u nɛn kuru disi doke u nɛn yĩsi dɛɛraru sankaa. ⁴ Isireliba bà n yina bu durɔ win bweseru go, ma ba n̄n mɛɛra u daa yen bweseru mɔ, ⁵ nɛn tiiwa kon n̄n wɔri wi ka win yɛnugibu kpuro kpa n n̄n yara win tɔmbun suunu sɔɔn di ka sere be ba maa Mɔlɔku ye sāmɔ.

⁶ Goo ù n bikiaru da gɔri sokobun mi n̄ kun mɛ sɔrobun mi, kon n̄n wɔriwa kpa n n̄n wuna win tɔmbun suunu sɔɔn di.

⁷ I de i n dɛɛre, domi nɛn tii na dɛɛre. Nɛ Gusunɔ bɛɛn Yinniwa na ye gerua.

Kɔɔ mɛnna bi Gusunɔ u yina

⁸ Nɛna Yinni Gusunɔ wi u bɛɛ gɔsa i n ka dɛɛre. I ko i nɛn woodaba mɛm nɔɔwawa kpa i sɔ ye sɔɔ.

⁹ Goo ù n win tundo n̄ kun mɛ win mɛro b̄rusi, ba koo ȳɛro gowa kpa win yɛm mu wɔri win tii sɔɔ.

¹⁰ Goo ù n ka goon kurɔ kpuna, ba koo kurɔ wi ka durɔ wi gowa.

11 Goo ù n ka win tundon kurɔ kpuna, u win tundo sekuru dokewa. Ba koo yēro gowa ka kurɔ wi sannu kpa ben yem mu wari ben tii sɔɔ.

12 Goo ù n ka win biin kurɔ kpuna, ba koo yēro gowa ka kurɔ wi sannu. Domi seku bakara ba kua mi. Ben yem mu koo wariwa ben tii sɔɔ.

13 Tɔn durɔ ù n ka win tɔn durɔsi kpuna nge me ba ra ka tɔn kurɔ mɛnnɛ, ba koo be yiru ye kpuro gowa. Domi gāa kōsuna ba kua mi. Ben yem mu koo wariwa ben tii sɔɔ.

14 Goo ù n bii ka mero sua kurɔ, tora bakara mi. Ba koo be kpuro dɔɔ mɛniwa. Kpa yen bweseru ya kun wāa bɛɛn suunu sɔɔ.

15 Goo ù n maa ka yaa saberu mɛnna nge me ba ra ka tɔn kurɔ mɛnnɛ, ba koo yēro gowa ka yaa sabe ten tii.

16 Tɔn kurɔ ù n maa ka yaa saberu mɛnna nge me ba ra ka tɔn durɔ mɛnnɛ, ba koo nūn gowa ka yaa sabe ten tii. Kpa ben yem mu wari ben tii sɔɔ.

17 Goo ù n win sesu tundo turosi n kun me mero turosi sua kurɔ u ka kpuna, ba tii sekuru dokewa mi. Ba koo bu wunawa ben tɔmbun suunu sɔɔn di. Durɔ wi, u koo win torarun are sɔbewa. Domi u ka win sesu kpuna.

18 Goo ù n ka tɔn kurɔ mɛnna wi u yasa mɔ, ma yen yem me mu yara u mu wa, ba koo be yiru ye yarawa Isireliban suunu sɔɔn di.

19 I ku ka bɛɛn mɛron wɔnɔ n kun me win mɔɔ n kun me bɛɛn tiɔ kōɔ mɛnna. Domi i sāawa dusinu. Wi u kua me, u koo yen are wa.

20 Goo ù n ka win tundon wɔnɔ n kun me tundon mɔɔn kurɔ kpuna, u bu sekuru dokewa. Kurɔ wi, ka durɔ wi, ba koo ben toranun are wa. Ba n bii marumɔ sere bu ka gbi.

²¹ Goo ù n win wǎnǎ ñ kun mɛ win mǎǎn kurǎ sua, u torawa mi. U win wǎnǎ ñ kun mɛ win mǎǎ wi sekuru dokewa mi. Kurǎ wi, ka durǎ wi, ba ñ bibu marumǎ.

²² I de i nɛn woodaba ka nɛn yiirebu mɛm nǎǎwa kpa i ka ye sǎmburu ko, kpa tem mi na ka bɛɛ dǎǎ mu ku raa bɛɛ yarinasia. ²³ I ku bwese nin komanu swĩi ni na kon bɛɛ gira. Domi koma niya ba kua na ka bu yina. ²⁴ Na bɛɛ sǎǎwa na nɛɛ, bɛɛya i ko i n ben tem mɛ mǎ.

Nɛna kon bɛɛ mu wẽ.

Tem mɛ, mu tim ka bom yiba.

Nɛna Gusunǎ bɛɛn Yinni nɛ wi na bɛɛ wuna saa bwese ni nu tien di. ²⁵ Yen sǎna i ko i wunana yaa ye i ko i di ka ye i kun dimǎ ka sere maa gunǎ si i ko i di ka si i ñ dimǎ kpa i ku ra bɛɛn tǎmbu disi doke yɛɛ yi, ka gunǎ sin sǎ ye na gesi nɛɛ, i ku di mi.

²⁶ I de i n dɛɛre i n wǎa nɛn sǎ, domi na dɛɛre. Nɛ, Yinni Gusunǎwa na bɛɛ wuna nɛnɛm bwese ni nu tien suunu sǎǎn di i n ka sǎa nɛgibu.

²⁷ Goo ù n wǎa bɛɛn suunu sǎǎ, tǎn kurǎ ñ kun mɛ tǎn durǎ ma u ra gǎribu soku ñ kun mɛ u ra sǎroru ko, ba koo yǎro kpenu kasukuwa kpa win yɛm mu wǎri win tii sǎǎ.

Yǎku kowobun woodaba

1. Wooda ye ya ka yǎku kowon tii yǎ

21

¹ Yinni Gusunǎ u Mǎwisi sǎǎwa u nɛɛ, a Aroni ka win bibu sǎǎwǎ a nɛɛ, yǎku kowo u ku raa tii disi doke u wigii goon goru baba ² ma n kun mǎ win mǎro ka win tundon goru ka win tiin biigiru ka win wǎnǎ ka win mǎǎgiru ³ ka sere win sesu wi u kun

durɔ yɛgiru wi ba n̄ gina sue. ⁴ Isireliban suunu sɔɔ, yāku kowo wi, u sɔɔwa ben guro guro. Yen sɔ, u n̄ koo tii disɔ doke ka ben goon goru.

⁵ Goo ù n̄ gu, yāku kowobu bu ku raa ben wii suunun seri kɔni, bu ku raa maa ben toburun beri berika kɔni. ⁶ Mɛya bu ku raa maa tii muriri wasi sɔɔ. Ba ko n̄ wɔɔwa nɛ Gusunɔ ben Yinnin sɔ. Ba n̄ nɛn yĩsiru sankumɔ. Domi beya ba ko n̄ da man yākunu kue ni nu sɔa nɛn dīanu. Yen sɔ, ba ko n̄ dɛɛrewa.

⁷ Ba n̄ koo kurɔ tanɔ n̄ kun mɛ wi ba gaba ba ka kpuna sua kurɔ. Ba n̄ maa kurɔ wi u win durɔ yina suamɔ. Domi ba ko n̄ dɛɛrewa ba n̄ wɔa nɛ, Yinni Gusunɔn sɔ. ⁸ Isireli baawurewa u koo yāku kowo garisi tɔn dɛero. Domi wiya u ra ka bɛɛn yākunu nɛ, nɛ, Yinni Gusunɔn mi. Yen sɔ, ba ko n̄ dɛɛrewa, domi nɛ, Yinni Gusunɔ na dɛere. Nɛna na bɛɛ gɔsa i n̄ ka maa dɛere.

⁹ Yāku kowo goon bii wɔndia ù n̄ tii sekuru dokemɔ u kurɔ tanaru dimɔ, win tundowa u sekuru dokemɔ. Ba koo bii wɔndia wi dɔɔ mɛniwa.

¹⁰ Yāku kowo wi ba gum täre wirɔ u kua yāku kowo tɔnwero, ma ba n̄n̄ sɔa yānu doke, u ku maa win seri sanku goon gɔɔn sɔ. Mɛya u ku maa win yānu gɛɛku. ¹¹ U ku raa goru garu susi u tii disɔ doke, baa n̄ n̄ win tundo n̄ kun mɛ win meron gorun na. ¹² U n̄ maa yariɔ nɛn kurun di goon gorun sɔ, u ku ka kuu te disɔ doken sɔ. Domi ba n̄n̄ gum täre u n̄ ka sɔa nɛnɛm. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na ye gerua.

¹³ Wɔndia wi u kun durɔ yɛwa yāku kowo tɔnwero u koo sua kurɔ. ¹⁴ U n̄ koo gɔmini goo sua kurɔ n̄ kun mɛ kurɔ wi ba yina n̄ kun mɛ kurɔ wi ba gaba ba ka kpuna n̄ kun mɛ kurɔ tanɔ.

Adama wəndia wi u kun durə yēwa u koo sua win dusibu sɔɔ. ¹⁵ Kpa u ku raa bwese tukuru doke win bweseru sɔɔ. Nε Yinni Gusunəwa na nūn gɔsa u n ka dεere.

2. Wi u kun kpɛ u ko yāku kowo

¹⁶ Yinni Gusunə u maa Məwisi sɔɔwa u nεε, ¹⁷ a Aroni ka win bibu sɔɔwə a nεε, baa ka win bibun bweserə goo ù n alebu gaa mə win wasi sɔɔ, yēro kun kpɛ u da nən kuu te sɔɔ u nε, Yinni Gusunə dīanu ganu yākuru kua. ¹⁸ Alebugii goo kun kpɛ u nən sambu te ko, aa wōkowa? Aa kōri barəwa? N kun mε yēron wuswaa ya kəsikirewa? ¹⁹ N kun mε yēron naasu n kun mε win gāsera bəɔrewa? ²⁰ N kun mε yēro u kundu kpiawa? N kun mε u sāawa tən kəmiakubu? N kun mε yēron nəni kpiawa? N kun mε yēro taataaru n kun mε debu məwa? N kun mε win tīa bii kəsikira? ²¹ Wi u alebu gaa mə wasi sɔɔ gesi Aronin bweseru sɔɔ, u n kpɛ u nε, Yinni Gusunə yākuru kua. U n maa kpɛ u ka dīanu ganu na u ka yākuru ko nən kuu te sɔɔ. ²² Adama u koo kpī u nε, Yinni Gusunən dīa dεeranu di. ²³ Win alebun sōna u n kpɛ u susi yāku yerə ka kuu ten beku kare ten mi. Kpa u ku raa nən kuu te disi doke. Nε, Yinni Gusunəwa na ra yāku kowobu gəsi ba n ka dεere.

²⁴ Ma Məwisi u Aroni ka win bibu ka Isireliba kpuro gari yi sɔɔwa.

3. Be ba koo yāku dīanu di

22

¹ Yinni Gusunə u Məwisi sɔɔwa u nεε, ² a Aroni ka win bibu sɔɔwə a nεε, ba n tii sε dīa ni Isireliba ba

ka man naawamme sɔɔ, kpa bu ku raa nɛn yĩsi dɛɛra te sanku. Nɛna na sãa Yinni Gusunɔ.

³ Ben bweseru sɔɔ, goo ù n nu susi, ma u disi gɛɛ mɔ, ba koo yẽro yarawa nɛn sɔmburun di. ⁴ Aronin bweseru sɔɔ, goo ù n bara disigiru mɔ, n̄ kun mɛ ù n kentu kpika mɔ, u n̄ yãku dĩa ni dimɔ sere ù n dɛɛra, ⁵ ka sere wi u goru baba n̄ kun mɛ wìn sen nim mu wĩa n̄ kun mɛ wi u yaa gaa baba ye ya disi mɔ n̄ kun mɛ wi u goo baba wi u disi mɔ. ⁶ Wi u yen gaa baba gesi, u disi duurawa mi sere ka yokaa. U n̄ kpẽ u yãku dĩa ni di ma n̄ kun mɔ u wobura mam mam. ⁷ U n̄ wobura, yokan di u dɛɛra, u koo kpĩ u nɛn dĩa ni di. Domi niya nu sãa win dĩanu. ⁸ Mɛya yãku kowo goo kun yaa goru temmɔ n̄ kun mɛ yaa ye gbeeku yaa gaa ya go u ku raa ka tii disi doken sɔ. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

⁹ Ba koo nɛn woodaba mɛm nɔɔwawa domi bà n nɛn dĩanu disi doke, ba koo ben torarun are sɔbe kpa bu gbi. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na bu gɔsa ba n̄ ka dɛɛre.

¹⁰ Tɔn diro kun yãku dĩa ni dimɔ baa yãku kowon sɔm kowo n̄ kun mɛ win sɔɔ. Yẽro kun yãku dĩa ni dimɔ. ¹¹ Adama yoo wi yãku kowo u dwa ka wi ba mara win yɛnuɔ, ba koo kpĩ bu dĩa ni di. ¹² Yãku kowon bii tɔn kurɔ ù n tɔn diro sua durɔ, ù ku raa yãku dĩa ni di. ¹³ Adama bii wi, ù n sãa gɔmini n̄ kun mɛ win durɔ u n̄n yina, ma u n̄ ka durɔ wi mara, ma u gɔsira win tundon yɛnuɔ u sɔ nge sanam mɛ u n̄ durɔ sue, u koo kpĩ u dĩa ni di. Ma n̄ kun mɛ, tɔn diro u ku dĩa ni di.

¹⁴ Tɔn tuko goo ù n nu di u n̄ ka baaru, u koo nin kɔsire yãku kowo wẽwa. Yen biru kpa u n̄n nin bɔnu nɔɔbun tia sosia.

15 Yāku kowobu bu ku raa dīa ni disi doke nī Isireliba ba ka yākuru kua Yinni Gusunon wuswaa. 16 Bā n nu di sanam me n n weene bu nu di, ba Isireliba toranu sɔbimowa. Nena Yinni Gusunɔ, ne wi na ra yākuu deerasie.

Sabe te ba koo ka yākuru ko

17 Yinni Gusunɔ u Mowisi sɔowa u nee, 18 a Aroni ka win bibu ka Isireliba kpuro sɔowa a nee, goo be sɔɔ n kun me sɔɔ goo wi u wāa ben suunu sɔɔ, u n kī u yāku dɔɔ mwaararugiru ko ka kīru, n kun me u ka nɔɔ mweeru garu yibia, 19 ne, Yinni Gusunɔ n sere tu mwa, yaa sabe dɔɔ ge ga n alebu mɔ gera u koo ka na, naa, n kun me yāaru, n kun me boo, ya n gesi sāa dwa. 20 U n koo ka yaa saberu na te ta alebu gaa mɔ. Domi u n ka tu yākuru kua, na n mwaamɔ. 21 Goo u n siarabun yākuru mɔ ka kīru n kun me u ka nɔɔ mweeru garu yibia, u koo tu kowa ka sabe te ta n alebu gaa mɔ n sere win yāku te mwa. 22 N n men na, bu ku ka sabe wōko na, n kun me te ta kōri bɔɔre, n kun me te ba so ba kɔsiki, n kun me te ta boo boosu n kun me taataaru mɔ gɔnaɔ. Bu ku ka yen gaa yāku dɔɔ mwaararugiru ko. 23 Ba koo kpī bu ka yaa sabe tɛn wasin bee tia kpāaru bo kɛrun yākuru ko. Adama bu ku ka tu nɔɔ mweerugiru ko. 24 Bu ku raa ka yaa sabe tɛn tīara kɔra n kun me ba wīa ne, Yinni Gusunɔ yākuru kua. Bu ku maa yen bweseru yaa saberu garu kua bā n dua ben temɔ. 25 Bu ku ka ne, Yinni Gusunɔ sabe ten bweseru yākuru kua te ba wa sɔbun mī. Domi sabe tɛn wasi ba mɛera kua, ta sāawa nge sabe te ta alebu mɔ. Ne, Yinni Gusunɔ, na n yāku ten bweseru mwaamɔ.

26 Yinni Gusunɔ u Mowisi sɔowa u nee, 27 bā n kete buu mara n kun me yāaru n kun me boo, ga

koo kowa sɔɔ nɔɔba yiru ka gen mɛro. Adama saa sɔɔ nɔɔba itasen di, ba koo kpĩ bu ka gu yāku dɔɔ mwaararugiru ko. ²⁸ Bu ku raa yaa saberu garu go ka ten buu sɔɔ teeru.

²⁹ Bā n nɛ, Yinni Gusunɔ siarabun yākuru kuammɛ, bu tu koowo nge mɛ kon ka tu mwa. ³⁰ Yen dāma tera ba koo ten yaa di. Ba n yen gaa tiamɔ sere sisiru.

³¹ Ba koo nɛn wooda ye mɛm nɔɔwawa kpa bu ye swĩi. ³² Bu ku raa nɛn yĩsiru sanku kpa bu wa bu man bɛɛɛ wɛ ben suunu sɔɔ. Nɛna na Yinni Gusunɔ wi u bɛɛ gɔsa i n ka dɛere. ³³ Nɛna na bɛɛ yara saa Egibitin di na n ka sãa Gusunɔ bɛɛn Yinni.

Tɔɔ baka bwese bweseka

23

¹⁻² Yinni Gusunɔ u Isireliba sɔɔwa saa Mɔwisin nɔɔn di u nɛɛ, tɔɔ baka ni sɔɔ i ko i n da mɛnnɛ i man sã, ni wee.

Tɔɔ wɛrarugiru

³ Alusuma tia sɔɔ, sɔɔ nɔɔba tia i ko i n da sɔmburu ko, sɔɔ nɔɔba yiruse, i ko i wɛra kpa i mɛnna i ka man sã. Yen tɔɔ te, i ku ra sɔmburu garu ko. I ko i tu diwa nɛn sɔ baa mi i wãa kpuro gesi.

⁴ Tɔɔ baka ni nu maa tie, ni sɔɔ i ko i mɛnna i ka man sã, nin tɔnu wee.

Gɔɔ sararibun tɔɔ bakaru

⁵ Yinni Gusunɔ u nɛɛ, wɔɔn suru gbiikoon sɔɔ wɔkura nɛsen yokan di, i Gɔɔ sararibun tɔɔ bakaru dio nɛ, Yinni Gusunɔn sɔ.

⁶ Yen sɔɔ wɔkura nɔɔbuse sɔɔra i ko i pɛɛ ye ba kun seeyatia doken tɔɔ bakaru tore. I ko i kowa sɔɔ nɔɔba yiru i n pɛɛ dimɔ ye ba kun seeyatia

doke. ⁷ Alusuma yen tɔɔ gbiikiru sɔɔra i ko i menna i man sā. Yen tɔɔ te, i ku ra sɔmburu garu ko. ⁸ Alusuma yen tɔɔ baatere i ko i n da man yāku dɔɔ mwaararugiru kuewa. Sɔɔ nɔɔba yiruse, i ko i kpam menna i man sā. Yen tɔɔ te, i ku sɔmburu garu ko.

Gberun dīa gbiikinun tɔɔ bakaru

⁹⁻¹⁰ Yinni Gusunɔ u maa Isireliba sɔɔwa saa Mɔwisin nɔɔn di u neɛ, i n dua tem me kon beɛ wɛ sɔɔ, ma i dīanu gā, i ko i ka dīa gbiikii ni i gā mi yāku kowo daawawa. ¹¹ Kpa yāku kowon tii u man nu tusia tɔɔ wɛrarugirun sisiru kpa n wa n ka beɛ nɔnu geu meɛri. ¹² Yen tɔɔ te, i ko i man yāku dɔɔ mwaararugiru kua ka yāaru wɔɔ tiagiru te ta n alebu gaa mɔ. ¹³ I ko i maa som kilo nɔɔba tia me i ka gum burina sɔndi kpa ye kpuron nuburu tu ne, Yinni Gusunɔ dore. Yen biru kpa i tam litiri tia ka bɔnu tāre som men wɔllɔ. ¹⁴ I n ko i dīa gbiikii nin pɛɛ di n kun me nin bima ye ba sɔnwa n kun me ye ba kɔsuka sere dɔma te i ka ne, Yinni Gusunɔgia na. I ko wooda yen i mem nɔɔwawa mi i wāa kpuro sere ka baadommaɔ.

Gɛɛbun tɔɔ bakaru

¹⁵ Yinni Gusunɔ u maa Isireliba sɔɔwa saa Mɔwisin nɔɔn di u neɛ, i ko i maa alusuma gariwa nɔɔba yiru saa tɔɔ wɛrarugirun sisirun di dɔma tɛn di i ka beɛn dīa gbiikii ni, ne, Yinni Gusunɔ naawa. ¹⁶ I ko i gariwa sɔɔ weeraakuru sere n ka ko tɔɔ wɛrarugiru nɔɔba yirusen sisiru. Kpa i maa ne, Yinni Gusunɔ yākuru kua. ¹⁷ I ko i ka pɛɛ yiru na saa beɛn yenun di yɛn baayere ba kua ka som kilo ita ka pɛɛ seeyatia. Beɛn gberun dīa gbiikii niya i

ko i ka yen som mε ko, kpa yāku kowo u ye sōosi beri berika. ¹⁸ Yen biru, i ko i nε, Yinni Gusunō yāku dō mwaararugiru kua ka yāanu nōba yiru ni nu wō tia tia mō kpa nu kun alebu gaa mō ka maa kεε kinε kpem teeru ka yāa kinenu yiru ka sere tam. Kpa ye kpuron nuburu tu nε, Yinni Gusunō dore. ¹⁹ I ko i maa boo go bεen toranun yākurun sō ka maa yāanu yiru ni nu wō tia tia mō siarabun yākurun sō ²⁰ ka pεε ye sannu. Yāku kowo u koo ka ye kpuro Yinni Gusunō daawawa u nu tusiarun wororu koosi. Kpa ye kpuro ya n sāa nε, Yinni Gusunōgia. Ye kpuron biru, yaa ye kpuro ya koo kowa yāku kowogia. ²¹ Yen tō te, i ko mēnawa bεε kpuro i man sā. I n maa sōmburu mō dōma te. Mi i wāa kpuro, i ko i wooda yen mēm nōwawa sere ka baadommaa.

²² I n bεen gberun dīanu gēmō, i ku ni nu wāa bεen gbee goorō gē. Yen biru i ku maa nu kunōnu ko. I ko i nu sāarobu ka sōbu deriawa. Nε Gusunō bεen Yinniwa na ye gerua.

Tō baka tē sō ba ra kōbi wure

²³⁻²⁴ Yinni Gusunō u Isireliba sōwa saa Mōwisin nōn di u nεε, wōn suru nōba yirusen tō gbiikuru sō, i ko i wērawa kpa i kōbi so Gusunō u ka bεε yaaya. Tō te, i ko i mēnawa kpa i man sā. ²⁵ I ku ra sōmburu garu ko. Kpa i man yāku dō mwaararuginu kua.

Torarun suurun tō bakarū

²⁶ Yinni Gusunō u Mōwisi sōwa u nεε, ²⁷ wōn suru nōba yirusen sō wākursewa i ko i yākuru ko bεen toranun suurun sō. I ko i mēnawa kpa i nō bōke kpa i man sā. Kpa i man yāku dō mwaararuginu kua. ²⁸ I ku ra sōmburu garu ko

tɔɔ te sɔɔ. Dɔmi tɔɔ te sɔɔra ba koo bɛɛ toranun suuru kobun woronu koosi Gusunɔ bɛɛn Yinnin wuswaaɔ. ²⁹ Wi u kun nɔɔ bɔkue yen tɔɔ te, ba koo nɔn wunawa win tɔmbun suunu sɔɔn di. ³⁰ Wi u maa sɔmburu kua tɔɔ te sɔɔ, kon de bu yɛro gowa. ³¹ I ku ra sɔmburu garu ko tɔɔ te. Ya ko n sɔawa wooda ka baadommaa ka bɛɛn bibun bweserɔ. Mi i wɔa kpuro, i ko ye mɛm nɔɔwawa. ³² Ya ko n sɔawa nge tɔɔ wɛrarugiru kpa i nɔɔ bɔke. I ko i wɛrawa saa surun sɔɔ nɔɔba nnɛn yokan di sere ka yen sisirun yokaɔ.

Kunun tɔɔ bakaru

³³⁻³⁴ Yinni Gusunɔ u Isireliba sɔɔwa saa Mɔwisin nɔɔn di u nɛɛ, saa wɔɔn suru nɔɔba yirusen sɔɔ wɔkura nɔɔbun di, i ko i Kunun tɔɔ bakaru diwa sɔɔ nɔɔba yiru i ka nɛ, Yinni Gusunɔ sɔ. ³⁵ Yen tɔɔ gbiikiru, i ko i mɛnna i man sɔ. I ku ra sɔmburu garu ko tɔɔ te. ³⁶ Tɔɔ baatere i ko i n da man yɔku dɔɔ mwaararugiru kuewa sere n ka ko sɔɔ nɔɔba yiru ye. Yen sɔɔ nɔɔba itase, i ko i kpam mɛnnawa i man sɔ kpa i man yɔku dɔɔ mwaararuginu kua. Tɔɔ te, i ku ra sɔmburu garu ko. Ta sɔawa gɔa girinu.

³⁷ Yeniba kpuro ya sɔawa tɔɔ baka ni i ko i di nɛ Yinni Gusunɔn sɔ. Kpa i man yɔku dɔɔ mwaararuginu kua ka bɛɛn gberun dɔanu ka siarabun yɔkunu ka tam. Yɔkuru baatere ka ten tɔru. ³⁸ Mɛya i ku maa tɔɔ wɛrarugiru duari ka yɔku ni i ra man kue ka sere maa kɛɛ ni i ra ka nɛ ka maa nɔɔ mwɛɛrun yɔkuru.

³⁹ Suru nɔɔba yirusen sɔɔ wɔkura nɔɔbuse sɔɔ, i n bɛɛn gberun dɔanu gɔ, i ko i tɔɔ bakaru diwa sɔɔ nɔɔba yiru i ka man bɛɛɛ wɛ. Yen tɔɔ gbiikiru ka yen tɔru nɔɔba itase, i ko i wɛrawa i ku sɔmburu

garu ko. ⁴⁰ Yen tǝo gbiikii te, i ko i dǝa marum buram sua ka kpakpa wurusu ka dǝa wuru bakasu si su ra n wǝa daaro kpa i n nuku dobu mǝ nen wuswaaǝ sǝo nǝba yiru ye. ⁴¹ Wǝo baagere i ko i n da tǝo baka te diwa i ka man beere wǝ suru nǝba yiruse ye sǝo. Ya ko n sǝawa wooda sere ka baadommaǝ. ⁴² Beɛ Isireliba kpurowa i ko i n wǝa kunu sǝo sere sǝo nǝba yiru. ⁴³ Kpa beɛn bibun bweseru tu ka gia ma na ben sikadoba sinasia kunu sǝo sanam me na bu yarama Egibitin di. Ne Gusuno beɛn Yinniwa na ye gerua.

⁴⁴ Nge meya Mǝwisi u Isireliba tǝo baka ni sǝowa ni ba ko n da di bu ka Yinni Gusuno beere wǝ.

Gusunǝn kuu bekurugirun dabu

24

¹ Yinni Gusuno u Mǝwisi sǝowa u neɛ, ² a Isireliba sǝowa a neɛ, bu nǝn olifin gum kasuo me mu gea bo kpa fitilanu nu n ka sǝre yoka baayere. ³ Aroni u koo ka gum me dawa ne, Yinni Gusunǝn kuu bekurugii ten mi, beku kare ten wuswaaǝ te ta woodan kpakoro te ganua. Kpa u de fitila ni, nu n sǝre yokan di sere yam mu ka sǝra. Yeni ya ko n sǝawa wooda sere ka ben bibun bwesero. ⁴ Aroni u koo fitila ni sǝndiwa dabu wuraguun wǝllo kpa nu n sǝre wǝkuru baatere sere yam mu ka sǝra.

Pǝe ye ba ra Yinni Gusuno wǝ

⁵ Yinni Gusuno u Mǝwisi sǝowa u neɛ, a pǝe wǝkura yiru wǝowa yen baayere ya n sǝa kilo nǝba tia. ⁶ Kaa ye yorewa nen wuswaaǝ tabulu wuragia yen wǝllo sǝa yiru, yen baayere sǝo pǝe nǝba tia.

⁷ Sīa baayeren wallo kaa turare gea sōndi kpa bu ye dōō menī nen sō pēē yen ayerō kpa n bēē yaaya.

⁸ Tōō wērarugiru baatere, ba ko n da man pēē yen bweseru yiyewa kpa ya n yii mi baadomma. Ya ko n sāawa wooda bēēn bibun bweseru sōō sere ka baadomma. ⁹ Pēē ye ba kōsire kua mi, ya ko n sāawa Aroni ka win bibugia. Ba koo ye diwa yam dēeramō. Pēē ye, ya sāawa nenem domi nēna ba ye wē sanam mē ba yāku dōō mwaararugiru mō. Aronin bwesera ta ko n da ye di sere ka baadomma.

Wi u Gusunō gari kam gerusin seeyasiabu

¹⁰⁻¹¹ Sōō teeru Isireliban goo ka Egibitigii goon bii wi u ka Isireli tōn kurō mara ba sanna. Kurō Isireli win yīsira Selomiti, Debirin bii, Danun bweseru sōō. Selomitin bii wi, u Gusunōn yīsiru gari kam gerusimō u bōrusimō. Yera yande ba ka nūn da Mōwisin mi. ¹² Ma ba nūn yii ba ka mara bu wa ye Yinni Gusunō u koo gere.

¹³ Yera Yinni Gusunō u Mōwisi sōōwa u nēē, ¹⁴ i ka durō wi yario sansanin di. Be ba maa nua u nē Yinni Gusunō gari kam gerusi mi, kpa bu ben nōma sōndi win wirō bu ka seeda di kpa Isireliba kpuro bu nūn kpenu kasuku bu go. ¹⁵ Yen biru wooda yeniwa kaa Isireliba wē a nēē, wi u nē, Yinni Gusunō gari kam gerusi, yēro u koo yen are wa. ¹⁶ Wi u gesi nē, Yinni Gusunō gari kam gerusi, ba koo yēro gowa. Isireliba kpurowa ba koo nūn kpenu kasuku bu go. Baa ù n sāan na sōō, ba koo nūn gowa yēn sō u nē, Yinni Gusunō gari kam gerusi.

¹⁷ Goo ù n win winsim go, ba koo maa yēro gowa.

¹⁸ Goo ù n win winsim yaa saberu go, u koo ten kōsire wēwa wasiru. Hundewa ya hunden kōsire.

19 Goo ù n maa win winsim mæera kua, mæera yen bwesera ba koo yëro ko. 20 Wi u goo bua, ba koo maa yëro buawa. Wi u goon nōni wīa, ba koo maa yëron nōni wīawa. Wi u goon dondu bua, ba koo maa yërogiru buawa. Kōsa ye tōnu u win tōnusi kua kpuro, yera ba koo maa nūn kōsie.

21 Wi u yaa saberu go, u koo ten kōsire wēwa. Wi u maa tōnu go, ba koo maa yëro gowa.

22 Wooda tia yera ba koo ka bēē ka bēen sōbu siri. Nē Gusunō bēen Yinniwa na ye gerua.

23 Ma Mōwisi u Isireliba kpuro ye sōōwa. Ma ba durō wi u Yinni Gusunō gari kam gerusi mi yara sansanin di ba nūn kpenu kasuka ba go. Nge mēya ba ka kua ye Yinni Gusunō u Mōwisi sōōwa.

Tem wērasiahu

25

1-2 Yinni Gusunō u ka Mōwisi gari kua guu te ba mō Sinain wōllō u nēē, bēē Isireliba ì n dua tem mē sōō, mē kon bēē wē mi, i ko i dewa bēen gbean tem mu wēra nēn sō. 3 Wōō nōōba tia sōōra i ko i bēen gbea duure kpā i bēen resem gbaanu sōmē i nin dānu kōni. Kpā i yen marum sōri. 4 Adama wōō nōōba yiruse, ya ko n sāawa wōō wēraruguu Yinni Gusunōn sō. Bēen gbenu nu koo wērawa mam mam. I ku ra nu dīanu duure, i n ko i maa bēen resem kōni. 5 Baa dīa ni nu wōruma sanam mē i gēēmō ma nu kpia ka tii, i n nu gēēmō. I n maa resem sōrimō ye ya ka tii mara. Domi bēen gbea ya koo wērawa mam mam wōō ge sōō. 6 Adama wōō wēraruguu ge sōō, ye ya kpia ka tii, yera i ko i di bēē ka bēen sōm kowobu ka bēen yobu ka sere maa sōō

be ba wāa bēen suunu sɔɔ ⁷ ka bēen yaa sabenu ka gbeeku yεε. Ye tem mε, mu koo kpi yera i ko i di.

Yakiabun wɔɔ

⁸ I ko i wɔɔ nɔɔba yirun suba nɔɔba yiru deriwa yu doona. Ye kpuro ya sɔawa mi, wɔɔ weeraakuru tia sari. ⁹ Yen wɔɔ dɔakun suru nɔɔba yirusen sɔɔ wɔkuru, tɔɔ te ba torarun yɔkuru kua mi, i ko i kɔbi wurawa ka kuuki tem mε kpuro sɔɔ. ¹⁰ Wɔɔ weeraakurusen wɔɔ ge, ga ko n sɔawa nenem nε, Yinni Gusunɔn sɔ. Kpa i kpara ma baawure u tii mɔ. Wɔɔ ge sɔɔ, ba koo gbee te goo u raa dɔra n̄ kun mε te ba n̄n mwaari wesiawa tu ko wigiru. Wi u raa maa yoru dimɔ, u koo yakara u wura win yenuɔ. ¹¹ Nge mɛya i ko n da wɔɔ weeraakuru baateren yakiabun tɔɔ bakaru di. I ko i wɛrawa wɔɔ ge sɔɔ. I n̄ dɔanu ganu duurumɔ. I n̄ maa dɔanu ganu gɛemɔ ni nu ka tii kpia. Mɛya i n̄ maa resem sɔrimɔ ye ya mara resem gbaarɔ te ba n̄ sɔnwa. ¹² Domi nuku dobun wɔɔwa ge i ko i wuna nenem nε Yinni Gusunɔn sɔ. Adama bēen gbean dɔana i ko i di.

¹³ Wɔɔ ge sɔɔ, baawure u koo win tem mwawa mε ba raa n̄n mwaari. ¹⁴ I n̄ tem dɔramɔ, n̄ kun mε i n̄ dwemɔ, bēen goo u ku raa win winsim nɔni wɔke. ¹⁵ Wi u kɔ u win gberu dɔra, u koo gina lasabu kowa u wa m̄n nɔɔ ta koo dɔanu ma sere wɔɔ weeraaku te, tu ka yibu tɔ sɔɔ ba ra yakiabun tɔɔ bakaru ko tɔ sɔɔ yɛro u koo tu wesia. ¹⁶ Nge mε wɔsu su dabiru nε, nge mɛya gbee ten gobi yi ko n kpāaru nε. Wɔsun sukum mε mu tie m̄ kun dabi sere wɔɔ weeraaku te, tu ka yibu, ten gobi yi n̄ ko yi n̄ kpā. Domi ye ba koo gɛ gbee te sɔɔ, yera u dɔramɔ. ¹⁷ Bēen goo u ku raa win winsim nɔni wɔke. I ko i

man nasiawa domi nena na sāa Gusunɔ bɛɛn Yinni.
 18 I nɛn woodaba mɛm nɔɔwɔ kpa i sī ye sɔɔ. Saa ye
 sɔɔra i ko i sina tem mɛ sɔɔ ka bɔri yɛndu. 19 Tem
 mɛ, mu koo dīanu ko ni nu koo bɛɛ turi kpa i n ka
 wāa bɔri yɛndu sɔɔ.

20 Sɔrɔkudo i ko i tii bikia i nɛɛ, mba i ko i di
 wɔɔ nɔɔba yiruse te. Domi i n̄ wɔɔ ge sɔɔ dīanu
 duurumɔ, i n̄ maa gɛɛmɔ. 21 Kon bɛɛ domaru kua
 wɔɔ nɔɔba tiase kpa bɛɛn gbea yu wɔɔ itan dīanu
 ma. 22 Wɔɔ nɔɔba itase sɔɔ, i ko i dīanu duure kpa
 bɛɛn dīa gurunu nu n tie sere i ka wɔɔ nɔɔba nnɛsen
 dīanu gɛ.

Tem ka dian yakiabu

23 Goo kun tɔnu tem dɔremɔ kpa yɛro u n mu mɔ
 sere ka baadommaɔ, domi nɛ, Yinni Gusunɔwa na
 tem mɔ, i maa wāawa nɛn mi nge sɔbu. 24 Yen sɔna
 mi i sina kpuro, i ko i tem yakiabun wooda ye mɛm
 nɔɔwawa.

25 Bɛɛ sɔɔ, goo ù n kua sāaro, ma u win tem sukum
 dɔra, win dusi goo ù n gobi mɔ, u koo kpī u mu
 yakia. 26 Yɛro ù kun maa dusi goo mɔ wi u koo mu
 yakia, win tii u koo kookari kowa u ka mu yakia.
 27 U koo wɔsu gariwa si su tie wɔɔ weeraaku te, tu
 ka sere yibu kpa u si kpuron gobi kɔsia kpa tem mɛ,
 mu ko wigim. 28 U kun gobi wa u ka mu yakia, u
 koo mu wi u tem mɛ dwa deria sere yakiabun tɔɔ
 bakaru tu ka turi. Yen biru u koo kpī u wura tem
 mɛ sɔɔ.

29 Yinni Gusunɔ u nɛɛ, goo ù n win diru dɔra te ta
 wāa wuu gbāraruuguu sɔɔ, wɔɔ tia u mɔ u ka tu yakia.
 30 Yɛro ù n kpana u dii te yakia wɔɔ tia yen baa sɔɔ,
 ta koo kowa wi u tu dwagiru sere ka baadommaɔ.
 U n̄ maa tu wesiamɔ baa yakiabun tɔɔ bakaru tà n

tunuma. ³¹ Adama dii te ta wāa wuu ge ga n gbāraru mō sōo, ba koo tu yakiawa nge mē ba ra tem yakie. Baa n n mēren na, wi u raa dii te mō, ba koo nūn tu wesiaawa yakiabun tōo bakaru sōo.

³² Adama Lefiban wusu ka ben dia, ba ko n da kpī bu ye yakie saa kpuro. ³³ Wi u Lefiban goon diru dwa, yakiabun tōo bakaru tã n tunuma, u koo yariwa dii ten min di ka wuu gen min di. Lefiban dia ya sãawa ben tiiginu Isirelibaginun suunu sōo. ³⁴ Gbee ni nu maa ka ben wusu sikerene, ben goo kun kpē u nu dōra. Domi bera ba nu mō sere ka baadommao.

Bōkurabun wooda

³⁵ Yinni Gusunō u nēē, wunen Isirelisi ù n sãaru duura, ma u n kpē u tii nōri, a de a nūn somi u ka win wāaru di. Nge mēya kaa maa sōo kua kpa u wa u sina tem mē sōo wunen bōkuo. ³⁶ À n nūn gāanu bōkura, a ku nūn are kasusi. A de a nē Gusunō wunen Yinni nasia, kpa wunen winsim u wa u n wāa wunen bōkuo. ³⁷ À n nūn gobi bōkura n kun mē dīanu, a ku nim doke. ³⁸ Nē Gusunō bēen Yinniwa na ye gerua. Nēna na bēē yara saa Egibitin di n ka bēē Kananin tem wē kpa na n sãa bēen Yinni.

Yorun wooda

³⁹ Yinni Gusunō u maa nēē, wunen Isirelisi ù n sãaru duura ma u nun tii dōre, a ku nūn yoo sōma koosia. ⁴⁰ U ko n sãawa wunen sōm kowo, u n wāa wunen yenuo sere yakiabun tōo bakaru tu ka na. ⁴¹ Yakiabun tōo baka te, tã n tunuma, kaa nūn yakiawa wi ka win bibu kpa u wura u win yenugibu deema, u win sikadoban gbea tubi di. ⁴² Domi ba sãawa nēn yobu be na yarama Egibitin di. Ba n koo

bu dāra nge mε ba ra yobu dāre. ⁴³ A ku nūn dam dāre. A sōsio ma a nε Gusunō wunεn Yinni nasie.

⁴⁴ À n yobu kī, bwese tuku ni nu ka nun sik-erenεwa kaa yoru mwεeri ba n sāa wunεgibu.

⁴⁵ Kaa kpī a sōbun bibu dwe be ba wāa wunεn yenuō ka sere be ba mara bεen tem sō. À n bu dwa, ba ko n sāawa wunεgibu. ⁴⁶ Wunεn bibun bweseru ta koo kpī tu bu tubi di sere ka baadommaō. Adama goo u ku raa win Isirelisi dam dāre.

⁴⁷ Sōo goo ù n wāa wunεn yenuō, ma u kua gobigii, ma Isireli goo u sāaru duura, ma u tii sō wi dāre, ñ kun mε sō win dusi goo, ⁴⁸ Isireli wi, u koo kpī u tii yakia ñ kun mε win dusi goo u nūn yakia ⁴⁹ ñ kun mε win baan mō ñ kun mε win baan wōnō ñ kun mε ben bii goo ñ kun mε win dusi goo gesi. Wi u maa tii dāra mi, ù n dam wa u ka tii yakia, u koo kpī u tii yakia. ⁵⁰ Ba koo wōsun geeru gariwa wi ka wi u nūn dwa saa mìn di u tii dāra sere yakiabun tōo bakaru tu ka turi. Win yakiabun gobin geeru ta ko n sāawa nge gobi yi ba koo sōm kowo kōsia wōo si sō. ⁵¹ Wōsu sù n maa tie su kpā yakiabun tōo bakaru tu sere turi, u koo win yakiabun gobi kōsiawa nge mε wōo sin geera nε. ⁵² Wōsu sù kun maa dabi sere yakiabun tōo bakaru tu ka turi, u koo win yakiabun gobi kōsiawa nge mε wōo sin geera nε. ⁵³ U n wāa win yinnin mi, yinni wi, u koo nūn kowa nge mε ba ra sōm kowo kue. U ñ koo nūn dam dāre. ⁵⁴ U kun kpīa u tii yakie ka swaa yen gaa, u koo yakiara wi ka win bibu yakiabun tōo bakaru sō.

Nεna Gusunō bεen Yinni

⁵⁵ Isireliba ba sāawa nε, Yinni Gusunōn yobu be na yara Egibitin di. Nε Gusunō na sāawa ben Yinni.

26

¹ Na nɛɛ, i ku bwāaroku gagu sã. I ku ra maa gāanu ganun weenasinu ko. I ku maa kperu garu gira te ba gāanu ganun weenasinu koosi kpa i yiira i sã. Domi nɛna na Gusunɔ bɛɛn Yinni.

² I t̄ɔ wērarugiru yaayo kpa i nɛn kuu bekurugiru bɛɛɛ wē. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na ye gerua.

Domanu

³ I n nɛn woodaba mɛm nɔɔwa ma i ye swīi, ⁴ kon de gura yu nɛ yen saa sɔɔ kpa tem mu dīanu wē kpa dānu nu binu ma. ⁵ I ko n dīanu gēmɔwa sere bɛɛn resɛm yu ka sɔribu turi. Kpa resɛm ye, ya n maa wāa duurubun saa. I ko i dī i debu kpa i n wāa ka b̄ari yendu bɛɛn tem sɔɔ. ⁶ Kon de alafia ya n wāa tem mɛ sɔɔ. Goo kun bɛɛ baasimɔ i n d̄o. Kon de yɛɛ ḡabi yi doona. Mɛya tabu kun maa duɔ tem mɛ sɔɔ. ⁷ I ko i bɛɛn yibɛɛba naa girawa kpa i bu takobi s̄akiri i kamia. ⁸ Bɛɛn nɔɔbu ba koo kpī bu t̄ambu wunɔbu (100) naa swīi bu go. Kpa bɛɛn wunɔbu bu t̄ambu n̄rɔbun suba w̄akuru (10.000) naa swīi bu go ka takobi. ⁹ Kon ka bɛɛ n̄nu geu mɛɛri kpa n de i marura i k̄wara kpa n de nɛn arukawani ya n wāa sere ka bɛɛn bibun bibɔ. ¹⁰ I ko i bɛɛn dīa gurunu di sere nu tiara kpa i kpaanu k̄sire ko bɛɛn biranɔ. ¹¹ Kon de bu nɛn wāa yeru gira bɛɛn suunu sɔɔ. Na n̄ maa bɛɛ biru kisimɔ. ¹² Na kon s̄imɔwa bɛɛn suunu sɔɔ kpa na n s̄aa bɛɛn Yinni kpa i n maa s̄aa nɛn t̄ambu. ¹³ Nɛna Gusunɔ bɛɛn Yinni, nɛ wi na bɛɛ yara saa yorun di Egibitiɔ. Nɛna na Egibitigibun dam d̄orebu kpeerasia. T̄ɛ i ko i kpī i s̄i n kun ka sekuru.

B̄ri

¹⁴ Yinni Gusunə u nɛɛ, ɪ kun nɛn woodaba mɛm nɔɔwɛ, ma i n̄ s̄imə ye sɔɔ, ¹⁵ ma i nɛn arukawani yina, i nɛn woodaba biru kisi, i n̄ ka bu sɔmburu kue, ¹⁶ wee ye kon bɛɛ kua.

Kon bɛɛ berum tia kpa n de wasi sun bakaru tu bɛɛ wəri i woorə sere bɛɛn nɔni yi tonda kpa i n wahala m̄. Kam sɔɔra i ko i bɛɛn d̄ianu duure. Domi bɛɛn yiberɛbara ba koo nu di. ¹⁷ Kon bɛɛ biru kisi kpa bɛɛn yiberɛba bu bɛɛ kamia. Kpa be ba bɛɛ tusa bu bɛɛ dam d̄ore. I ko i duki yakikirawa baa b̄a kun bɛɛ naa gire.

¹⁸ Yeniba kpuron biru, ɪ kun man mɛm nɔɔwɛ, kon bɛɛ sɛɛyasia too too bɛɛn torarun s̄. ¹⁹ Kon bɛɛn dam bua m̄n s̄ i tii sue. Kon de w̄ollu tu b̄obia nge sisu kpa gura yu ku nɛ. Kpa tem mu b̄obia nge sii gandu. ²⁰ I ko i bɛɛn dam d̄orawa kam sɔɔ. Domi tem mu n̄ d̄ianu m̄. Mɛya d̄anu nu n̄ maa marum̄.

²¹ I n man seesim̄, kon bɛɛ sɛɛyasia too too bɛɛn toranun s̄. ²² Kon bɛɛ gbeeku yɛɛ surema yi bɛɛn bibu go sere ka bɛɛn yaa saben̄ kpa i kun maa dabi kpa bɛɛn swɛɛ yi ghi.

²³ Sɛɛyasia bini b̄u kun maa dere i ḡoru gosie, ma i man seesim̄, ²⁴ nɛn tii kon bɛɛ seesi kpa n maa bɛɛ sɛɛyasia too too n kere yellu bɛɛn toranun s̄. ²⁵ Kon de tabu bu bɛɛ wəri ȳen s̄ i nɛn arukawani kusia. I n menna i kukua bɛɛn wus̄, kon de bararu tu bɛɛ wəri kpa yiberɛba bu bɛɛ n̄oma turi. ²⁶ Kon de ḡōru tu na. Saa ye sɔɔ, t̄n kur̄bu w̄okuru ba koo p̄ɛ w̄ōwa doo teu sɔɔ kpa bu ka bɛɛ naawa ye ya n̄ bɛɛ debum̄.

²⁷ Yeniban biru ɪ kun man mɛm nɔɔwɛ, ma i man seesim̄, ²⁸ nɛn tii kon bɛɛ seesi ka m̄oru kpa n bɛɛ sɛɛyasia n̄n n̄oba yiru n kere yellu bɛɛn toranun

sō. ²⁹ I ko i gōaru wa sere i bēen bibu tem. ³⁰ Kon bēe tusi sere n bēe gunguu nīn mi i ra yākuru ko kōsuku ka bwāarokunu nī i ra ka sō sō. Kon bēen gonu sōndi bwāaroku nīn kēkin wōllo. ³¹ Kon bēen wusu gōsia bansu kpa n bēen sāa yenu kōsuku. Na n maa bēen yākunu mwāamō. ³² Kon bēen tem kam koosia. Bēen yiberē be, ba koo na bu sina mi, kpa bitī yu bu mwa. ³³ Kon de bu bēe tabu wōri kpa i yarina i da tem tukumō. Kpa bēen wusu su ko bansu.

³⁴⁻³⁵ Saa yē sō i ko i n wāa tem tukum mi, bēen tem mē, mu koo wēra, wēra bi i n daa mu wēere.

³⁶ Be ba koo tiara ba n wāa yiberēban temō, kon de bu nuki sankira. Baa wuru kokosun damu, ga koo de bu duka yakurawa. Ba koo yakurawa nge be ba yiberēba wa ba tabu yānu nēni ba ka bu naa gire. Ba koo wōrikuwa baa goo ù kun bu naa swīi. ³⁷ Ba koo wōrikinawa nge be ba goonamō tabu sō ka takobi. Ba n kpē bu yōra bu ben yiberēba ma. ³⁸ Ba koo gbiwa bwese tukunun suunu sō. Kpa yiberēba bu bu kam koosia. ³⁹ Be ba koo tiara yiberēban tem mi, ba koo woorawa ka nuku sankiranu ben toranun sō ka ben baababaginun sō.

Gusunō u koo win arukawani yaaya

⁴⁰ Isireli be ba tiara, ba koo ben toranu tuuba ko ka ben baababaginu nī ba kua nē, Yinni Gusunōn wuswāa ka sere seesi bi ba man seesi. ⁴¹ Ba koo gia ma nēna na bu seesi ma na ka bu da tem tukumō ben yiberēban mi. Saa ye sōra ba koo tii kawa ben naanē sarirun sō kpa bu gia ma nēna na bu sēyiasiamō ben toranun sō. ⁴² Saa ye sō, kon nēn arukawaniba yaaya ye na bōkua ka ben baababa. Bera Aburhamu ka Isaki ka Yakōbu. Kon

maa nɛn nɔɔ mwɛɛru yaaya te na kua ben tem sɔ̃.

⁴³ Ben biru, tem mɛ, mu koo wɛra. Saa ye sɔ̃ra ba koo sɛɛyasiabu wa yɛn sɔ̃ ba nɛn woodaba deri.

⁴⁴ Adama baa bà n wāa tem tukumɔ ben yibɛɛban mi, na n̄ bu derimɔ mam mam. Na n̄ bu biru kisimɔ, na n̄ maa bu kpeerasiamɔ. Na n̄ nɛn arukawani ye kusiamɔ. Domi na sãawa Gusunɔ ben Yinni. ⁴⁵ Ben arufaanin sɔ̃ kon arukawani ye yaaya ye na ka ben baababa bɔkua mi, ye ya dera na bu yara Egibitin di bwesenu kpuron nɔni biru, ma na kua ben Yinni. Nɛna Yinni Gusunɔ.

⁴⁶ Wooda ka sɔ̃si niniwa Yinni Gusunɔ u Mɔwisi wɛ Sinain guurɔ u ka Isireliba sɔ̃.

Nɔɔ mwɛɛnun yibiabu

27

¹ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔ̃wa u nɛɛ, ² a Isireliba wooda yenɛ sɔ̃wɔ a nɛɛ, goo ù n nɔɔ mwɛɛru kua u nɛɛ, u koo nɛ, Yinni Gusunɔ tɔnu kɛ, u koo kpɪ u gobi kɔsia tɔnu win ayerɔ nge mɛni u ka win nɔɔ mwɛɛru yibia.

³ Saa tɔn durɔ wi u wɔ̃ yendu mɔn di n ka da wɔ̃ watagii, sii geesun gobi weeraakura u koo kɔsia nge mɛ ba ra sãa yerun gobi kɔsi. ⁴ N n tɔn kurɔn na, sii geesun gobi tɛna.

⁵ Tɔn durɔ wi u mɔ wɔ̃ nɔɔbu n ka da wɔ̃ yendugii, sii geesun gobi yɛnda u koo kɔsia. N n maa tɔn kurɔn na, sii geesun gobi wɔkuru.

⁶ Saa tɔn durɔ suru tiagii sere n ka da wɔ̃ nɔɔbugii, sii geesun gobi nɔɔbuwa u koo kɔsia. N n maa tɔn kurɔn na, sii geesun gobi itawa u koo kɔsia.

⁷ Goo ù n maa wɔ̃ wata mɔ n̄ kun mɛ ù n kere mɛ, sii geesun gobi wɔkura nɔɔbuwa u koo kɔsia. N

n maa tən kurən na, sii geesun gobi wəkura u koo kəsia.

⁸ Goo ù n sãa sãaro too, ma u n kpē u kəsia mē ba gerua, ba koo ka yēro dawa yāku kowon mi, kpa yāku kowo wi, u nūn sō mēn nōo u koo kəsia nge mē win waara nē.

⁹ Goo ù n nē, Yinni Gusunō nōo mwēeru kua ma u koo man yaa saberu kē te ba ra ka yākuru ko, yaa sabe te, ta ko n sãawa nēgiru. ¹⁰ Ba n ka tu garu kəsinamō te ta kun wā. Baa tã kun maa wā, ba n ka tu garu kəsinamō te ta wā. Ka mē, bā n maa ka tu kəsina, ni yiru kpuro nu ko n sãawa nēginu.

¹¹ Goo ù n ka yaa saberu na te ba ku ra ka yākuru ko, ba koo ka tu dawa yāku kowon mi. ¹² Kpa yāku kowo u tu mēeri u ten geeru bura. ¹³ Wi u ka yaa sabe te na, ma u kī u tu yakia, gee te yāku kowo u nūn bure, tera u koo kəsia. Kpa u maa gee ten bōnu nōobun tia sosi.

¹⁴ Goo ù n win diru Yinni Gusunō kã, yāku kowowa u koo da u tu mēeri kpa u ten geerun saka gere. Gee te u gerua mi, tera ba koo ka sōmburu ko.

¹⁵ Adama ù n kī u win dii te yakia, u koo gina gee te yāku kowo u bura mi kəsiawa kpa u ten wāllo bōnu nōobusen tia sosi dii te, tu sere maa ko wigiru.

¹⁶ Goo ù n maa win gberu Yinni Gusunō wē, ba koo ten geeru burawa. Dīa ni ba koo duuren kpāara ba koo mēeri. Nge tē bā n dīa ni ba mō ɔɔsu duura, ma nu kilo gooba wunōbu (300) kua, sii geesun gobi weeraakura ba koo kəsia. ¹⁷ N n sãan na yakiabun tōo bakarun diya u gbee te wē, ten gobi kpurowa u koo kəsia. ¹⁸ U n gbee te Yinni Gusunō wē yakiabun tōo bakarun biru, yāku kowo u koo ten

gobi kawawa. U koo wōō si su tie sere yakiabun tōō bakaru tu ka turin gobi kōsiawa.

¹⁹ Yēro ù n kī u win gbee te yakia, u koo kōsiawa ye ba bura mi, kpa u yen bōnu nōōbun tia sosi gbee te, tu sere maa ko wigiru.

²⁰ U kun tu yakie, ma ba tu goo dōre, u n maa kpē u tu yakia win tii. ²¹ Yakiabun tōō bakaru tà n tunuma, ta koo kowa Yinni Gusunōgiru. Yāku kowoba ba ko n tu mō sere ka baadommao.

²² Goo ù n Yinni Gusunō gberu wē te u dwa, n n mō te u tubi di, ²³ yāku kowowa u koo tu mēeri kpa u ten geeru bura. U koo wōsu gariwa si su tie yakiabun tōō bakaru tu ka turi. Wōō si kpuron gobiya u koo gere kpa gobi yi, yi ko Yinni Gusunōgii. ²⁴ Adama yakiabun tōō bakaru tà n tunuma, gbee te, ta ko n sāawa wi u raa nùn tu dōregiru.

²⁵ Ba koo gāanu kpuron geeru burawa nge mē ba ra sāa yerun gobi kōsi. N deema gobi yin tian bunum mu ra n sāawa garamu wōkuru.

Kēē bwese bweseka

²⁶ Goo u ku raa win yaa saberun buu gbiikuu Yinni Gusunō kē. Domi ga sāawa Yinni Gusunōguu kō yèn sō ga sāa buu gbiikuu. Baa n n yāarun na n kun mē ketē, ga sāawa Yinni Gusunōguu. ²⁷ Gà n maa sāan na sabe te ba ku ra ka yākuru kon buu gbiikuu, wi u ka tu na u koo kpī u tu yakia ù n gee te yāku kowo u nùn bure kōsia kpa u maa ten bōnu nōōbun tia sosi. U n kpāna u tu yakia, yāku kowo u koo kpī u tu goo dōre nge mē u ten geeru bure.

²⁸ Gāa ni ba Yinni Gusunō kā sere ka baadommao, aa tōnuwa? N kun mē yaa sabera? N kun mē gbee

te u tubi diwa? Gãa ni ba gɔsa ba yi Yinni Gusunɔn sɔ̃ gesi, n n̄ maa koorɔ u nu yakia n̄ kun mɛ u nu dɔra. Nu ko n sãawa Yinni Gusunɔginu sere ka baadommaɔ. ²⁹ Baa n̄ n̄ tɔnun na n̄ n̄ koorɔ u n̄n yakia. Ba koo yẽro gowa.

³⁰ I ko i n̄ da Yinni Gusunɔ bɛɛn gberun dīanun suba wɔkuru sɔ̃ tia yiyewa sere ka dāa marumɔ.

³¹ Goo ù n̄ kī u ye yakia, u koo yen gee te kɔsiawa kpa u maa yen bɔnu nɔɔbun tia sosi. ³² Mɛya maa yaa sabenu sɔ̃. Yāara? Kɛɛwa? Boowa? Sabe ni ba kpare gesi, wɔkuru baateren wɔllɔ Yinni Gusunɔ u teeru mɔ. ³³ Wi u sabe ni mɔ, u n̄ koo gɔsi te ta wã n̄ kun mɛ te ta kun wã. U n̄ maa ka tu garu kɔsinamɔ. Baa ù n̄ ka tu garu kɔsina, ni yiru kpuro nu ko n̄ sãawa Yinni Gusunɔginu. N̄ n̄ koorɔ bu nu yakia.

³⁴ Wooda yenibara Yinni Gusunɔ u Mɔwisi wɛ Isireliban sɔ̃ Sinain guurɔ.

Bibeli Gusunɔn Gari
The Holy Bible in the Baatonum language of Benin,
also called the Bariba language

copyright © 2013 SIM

Language: Bariba (Baatonum)

Translation by: SIM International

Bariba, Bibeli Gusunɔn Gari

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 1996.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
00601790-b883-5da1-83f2-d05a7fa289a8